

JAK

Jord Arbejde Kapital

Bladet

Bankdrift – et samfundsanliggende

Martha Petersen, Side 4

Årsmøde i JAK regionerne

Side 23

Er bankerne blevet for store?

Uffe Madsen, Side 12

JAK

JAK *bladet*

JAK medlemsblad for Landsforeningen
Jord · Arbejde · Kapital

Det er Landsforeningen JAKs formål gennem oplysning at rejse en bevægelse for gennemførelse af folkets menneskelige og økonomiske frigørelse – samt arbejde for oprettelse af praktiske funktioner til gennemførelse af dette formål.

Landsforeningens adresse er:

Herningvej 37, 8600 Silkeborg
Tlf. 24 98 86 81
www.jak.dk
E-mail: landsforeningen@jak.dk
Kontortid:
Mandag, tirsdag og onsdag kl. 10.00 – 13.00
Torsdag kl. 14.00 – 17.30

Ansvarshavende redaktør:

Lis Poulsen

Redaktionsudvalg:

Lis Poulsen. Tlf. 24 98 86 81
E-mail: jak-bladet@jak.dk
Poul Busk Sørensen. Tlf./fax 36 70 82 30
E-mail: pbusks@mail.dk
Uffe Madsen. Tlf. 40 36 31 75
E-mail: UffeMadsen@mail.tele.dk
Jakob Mikkelsen. Tlf. 75 27 12 70
E-mail: Jakob.Mikkelsen@mail.dk
Niels Erik Bach Boesen. Tlf. 86 80 07 06
E-mail: neb@bachboesen.dk
Martha Petersen. Tlf. 86 81 16 11
E-mail: mmp@folkesparekassen.dk

Henvendelse til Landsforeningens ledelse:

Formand: Jakob Mikkelsen,
Broengvej 2, 6840 Oksbøl
Tlf. 75 27 12 70 / 20 20 70 50
E-mail: Jakob.Mikkelsen@mail.dk

Næstformand: Morten Schjøtt,
Rødamsvej 30, 5856 Ryslinge
Tlf. 63 67 00 18
E-mail: m.schjoett@mail.dk

Sekretær: Henrik Roholdt Petersen,
Rodesvej 2 st th, 5200 Odense V
Tlf. 50 88 88 85
E-mail: roholdt@gmail.com

Medlemsansvarlig: Finn Madsen,
Højholtvej 33, 5856 Ryslinge
Tlf. 29 60 21 43
E-mail: concentus-finn@live.dk

Layout: Niels Erik Bach Boesen,
Nygade 39 B 8600 Silkeborg,
Tlf. 86 80 07 06
E-mail: neb@bachboesen.dk

I N D H O L D

- 3** Godt nytår!
Jakob Mikkelsen
- 4** Bankdrift – et samfundsanliggende
Martha Petersen
- 7** Forslag til ændring af Islands økonomi
Uffe Madsen
- 8** Interview med Bill Still
Morten Schjøtt
- 9** Syntesetanken 2012
Jakob Mikkelsen
- 10** Mit liv med JAK
Povl Steen Pedersen
- 11** Landsforeningen JAK afholder
Årsmøde lørdag den 20. april 2013
- 12** Er bankerne blevet for store?
Uffe Madsen
- 13** Vil du skrive i JAK bladet?
Et tilbud til JAK medlemmer
- 14** Repræsentantskabsmødet den 13. oktober 2012 i Odense
Uddrag af bestyrelsens orientering og referat
Jakob Mikkelsen
- 15** JAK rejse med kontraster
Poul Busk Sørensen
- 16** I bæredygtighedens tjeneste
Chresten Heesgård Ibsen
- 18** Euroen – hvorfor gik det galt, og hvordan
kommer vi videre? Jesper Jespersen
Povl Steen Pedersen
- 19** Folkesparekassen, Garantinformation
- 23** Årsmøde i JAK Regionerne
- 25** Oplæg om JAK og vores syn på økonomi
Møde på Ringe Bibliotek

Deadlines

Nr. 2 udkommer primo april 2013
Deadline 15. februar 2013

Eftertryk velkommen
ved kildeangivelse.

Indholdet i de enkelte artikler
udtrykker ikke nødvendigvis
Landsforeningen JAKs
holdning.

Henvendelse ang. medlemskab,
abonnement, artikler og
annoncer:

JAK bladet
Redaktør

Lis Poulsen, Husumvej 5,
8600 Silkeborg
Tlf. 24 98 86 81
E-mail: jak-bladet@jak.dk

Godt nytår!

Af **JAKOB MIKKELSEN**, formand for Landsforeningen JAK

Endnu en gang har vi et godt blad til dig. Gennem bladets artikler afdækkes problemerne med det nuværende bank-system på forskellig vis. Ikke at jeg skal remse dem alle op for dig, da du sagtens selv kan læse og lægge sammen. Når du sidder med dette blad, er du med i JAK – på den ene eller anden måde. Du tilhører en lille gruppe, der er mere bevidst end gennemsnittet!

Martha Petersen redegør så glimrende for besværligheder ved bank-driften – besværligheder, der langt hen ad vejen er påtvunget bankerne (pengeinstitutterne) på grund af helt uansvarlige banker, men som i den grad også rammer de mindre og mere ansvarlige banker – også JAK pengeinstitutterne. På den måde understreger Martha, på linje med flere af de andre skribenter i bladet, at der skal ske noget med vort banksystem. Men det kommer ikke af sig selv! En ny tid vindes kun ved et arbejde derfor! Sådan er det! Og det er i det arbejde, Landsforeningen skal gå forrest.

I løbet af februar måned afholder regionerne årsmøder som annonceret i dette blad side 23. Det er her, vi vælger repræsentanterne til Landsforeningens repræsentantskab. Kommer du? Det håber jeg, du gør, da det er særdeles vigtigt for JAKs og Landsforeningens fremtid, at vi til stadighed har et velfungerende repræsentantskab, der kan sammensætte den bedste bestyrelse. I flere af regionerne er der emner til debat, og er de ikke på dagsordenen, plejer der at være god mulighed alligevel.

I løbet af foråret er der også generalforsamling i vore pengeinstitutter, hvor man drøfter årets gang og fremtiden. Man vælger også bestyrelse/repræsentantskab (Folke-

sparekassen gør det først i oktober), og her er det også vigtigt, du møder op. Du vil med din stemme være med til at vælge bestyrelsen, der skal lede dit pengeinstitut, og som de seneste år har vist, er det jo absolut ikke ligegyldigt, hvem der sidder! Mød op, deltag og gør din indflydelse gældende.

Jeg nævnte tidligere, at du er med i JAK, når du sidder med dette blad! Der er dog flere niveauer at være med på. Jeg skal ikke blande mig i, hvor meget du vil engagere dig, men det er afgørende for JAKs

fremtid, at der er tilstrækkelig mange – både i pengeinstitutterne og Landsforeningens regioner, der interesserer sig for vort idealistiske tankegods. Er der ikke det, mister vi vores sjæl, og det gælder både i Landsforeningen og pengeinstitutterne.

Pengeinstitutterne er sat i verden af JAK folk med et idealistisk sigte! De er sat i verden som bevis for, at vi mener det seriøst, når vi snakker rentefri finansiering. Når vi taler med folk med tilsvarende ideer fra andre lande, fremhæver de vores fordel ved, at vi allerede har pengeinstitutter, der bygger på vore idealer og deltager i arbejdet. Lad os i fællesskab bruge det til afsæt for vort formål: Gennem oplysning at arbejde for folkets menneskelige og økonomiske frigørelse.

Vi ses til møderne her i de kommende måneder! Godt nytår!

Se Landsforeningens nytårsudtalelse på www.jak.dk eller på JAK Danmark på Facebook.

Bankdrift – et samfundsanliggende

Danskerne er i oprør. De er i oprør over deres bank. Efterhånden deltager man ikke i et middags-selskab eller andet arrangement, hvor emnet "bankerne" ikke bliver grundig debatteret

Af **MARTHA PETERSEN**
Direktør i Folkesparekassen

Det er forståeligt nok. Bankerne er på en eller anden måde os alle sammen. Vi er alle kunder i en bank - og bankernes funktion er at få pengene til at flyde imellem os - fra dem, der har penge i overskud, til dem, som har brug for at låne. Penge afspejler dybest set en værdi, der er skabt på den ene eller anden måde. Hvis samfundet, som er os alle, skal have mest mulig glæde af de værdier, der bliver skabt, skal pengetransaktionerne være så billige som mulig. Dermed får samfundet større mulighed for at skabe vækst og arbejdspladser.

Pengetransaktioner er en samfundsopgave. Desværre kan det konstateres, at lige nøjagtig det forhold, at det er en samfundsopgave, er blevet overset af bankerne selv, af de politikere, vi har sat til at varetage vores fælles interesser - og måske også af os selv.

Bankernes betydning blev glemt

Først glemte bankerne selv, at de var en del af samfundet. I mange banker blev man frem mod finanskrisen draget mere og mere ind i en egen selvforståelse. Det handlede om at tjene mest mulig til aktionærerne. Kunderne kom i anden række, og den samfundsmæssige dimension var ofte slet ikke en del af selvforståelsen. Efter Finanskrisen er det kommet højt på den politiske dagsorden, at der skal strammes op over for bankerne. Jo mere, des bedre. Argumentet er, at man for alt i verden vil undgå, at historien gentager sig. Det er jo fornuftigt nok. Men ligesom en del banker gik for vidt op til Finanskrisen, er politikerne nu også gået for vidt i den modsatte grøft. Der er simpelthen kommet for mange reguleringer. Der er en stærk folkelig opbakning til at "straffe" bankerne og ikke noget reelt modspil til de politiske tiltag.

Problemet er, at bankerne er en integreret del af samfundet, om man vil det eller ej. Når man "straffer" bankerne, er det samfundet, der sidder tilbage med konsekvenserne. Og konsekvenserne er til at få øje på.

Lad det være sagt med det samme. Personligt synes jeg også, at visse banker gik for vidt. Jeg hilser mere regulering af bankerne meget velkommen, men jeg er uenig i det perspektiv, som ligger til grund for de love og regler, der bliver indført. Nemlig det perspektiv at bankerne er uafhængige virksomheder, der selv må stå inde for deres handlinger på lige fod med alle andre. Det er en vildfarelse. Bankerne er derimod en del af samfundets livsnerve. Det går galt uden

regulering med konsekvenser for os alle. Deregulering af banksektoren var en medvirkende årsag til Finanskrisen. Men det er også tydeligt at se, at når for mange reguleringer bliver indført over for kort en periode, påvirker det vores samfund negativt.

Det kan efter min opfattelse sagtens lade sig gøre at få samfundsopgaver til at gå hånd i hånd med en kommerciel tilgang til driften. Det ses for eksempel inden for sundhedssektoren, hvor en passende regulering sørger for borgernes interesser, og hvor det kommercielle tilsnit sørger for, at ydelserne produceres effektivt. Praktiserende læger og apotekere er gode eksempler herpå. Samme balance-rede tilgang kunne også fungere inden for bankverdenen, men her er såvel reguleringerne som den kommercielle tilgang kørt af sporet.

Kreditklemmen er en realitet

På trods af, at det gang på gang bliver benægtet, har vi efter min opfattelse en kreditklemme i Danmark. Der siges fra bankernes side, at man låner ud til alle de sunde og gode projekter, man bliver præsenteret for. Men hvis vilkårene er en rente, der er så høj, at det er vanskeligt for låntager at tjene nok til at honorere den, og hvis vurderingen af, hvad der er sunde og gode projekter i øvrigt er meget snæver, så er der reelt tale om en kreditklemme. Imidlertid er denne udvikling ikke en vej, bankerne bare selv har taget. Den er i meget høj grad en reaktion på de reguleringer, sektoren bliver pålagt.

Lånerenten er høj

Før i tiden styrede Nationalbanken renterne ved hjælp af de rentesatser, bankerne kunne låne til der. Også selvom bankerne rent faktisk optog lån hos hinanden eller hos udenlandske banker og ikke i Nationalbanken. Nationalbankens renteindikation var stadig styrende for renten i bankerne.

Når der var høj vækst i samfundet, blev renten i Nationalbanken sat op. Det medførte, at bankerne også satte deres renter op, hvilket betød, det blev dyrere for kunderne at låne. Når det er dyrt at låne, er der færre, der har råd til det. Det lægger automatisk en dæmper på den økonomiske vækst.

Modsat hvis der var lav vækst. Så kunne det hjælpe, hvis Nationalbanken satte renten ned. Derved blev det billigere

for huskøbere at komme ind på boligmarkedet, og virksomheder kunne foretage flere investeringer og skabe flere arbejdspladser.

Selvom Nationalbanken i dag har sat renten helt ned til 0 %, har vi alligevel meget høje udlånsrenter i bankerne. Det er til stor skade for samfundet, idet vi lige nu har brug for at få mere gang i boligmarkedet. Vi har også brug, at danske virksomheder får mulighed for at finansiere øget aktivitet.

Den høje rente skyldes politikernes indgreb med reguleringer for undgå en ny finanskrise og for at "straffe" bankerne. Der er kommet ekstremt mange nye krav til rapporter og opfølgninger. Det er et stykke hen ad vejen fornuftigt nok, men det kræver flere medarbejdere på lønningsslisten og dermed stigende omkostninger. Det dækkes blandt andet ind ved, at bankerne sætter udlånsrenterne op. Det kan dog konstateres, at nogle af rapporteringskravene skyder langt over målet. Men dem skal medarbejderne også have løn for at udarbejde.

Større krav til penge på kistebunden

Det er ikke kun stigende administrative krav, der har medført behov for større renteindtægter i bankerne. Den væsentligste årsag er, at der er indført nye krav til størrelsen af bankernes egenkapital. Det vil sige til penge på kistebunden. Tidligere skulle der groft sagt være ca. 8 kr. på kistebunden for hver 100 kr., der blev lånt ud. Fremover skal der i gennemsnit være 16 kr. Ser man på den danske banksektor under ét, skal der skaffes rigtig mange penge, blot for at bankerne kan leve op til kravene på det udlån, der er registreret i dag. Hertil kommer, at der også skal bruges egenkapital til et eventuelt øget udlån. Egenkapital kommer hovedsageligt fra det, der er tjent, altså overskuddet. Egenkapital kan dog også komme fra øget aktiekapital. Men det stiller ligeledes krav til øget indtjening, fordi aktionærer kræver afkast. Herom senere.

Hvis overskuddet skal øges, må indtægterne og dermed renten op. Øget overskud kan også komme fra besparelser, men mange banker har allerede været gennem store sparerunder, hvorfor der ikke kan blive ved med at være noget at hente dér, uden det går ud over kunderne. Det gør udfordringen endnu større, at det er et krav, at den nye ekstra egenkapital skal opbygges over en kort årrække. Så der har ikke været andre veje frem end at hæve udlånsrenten. Politikerne har tilsyneladende helt glemt, at bankerne ikke er en løsrevet del af samfundet. Restriktioner og krav slår fuldt igennem over for dig og mig. Vores lån i banken bliver dyrere, og samfundsøkonomien får det bestemt ikke bedre.

Jeg er enig i, det er godt at opbygge ekstra stødpuder i bankerne, så vi undgår bankkrak i fremtiden. Men hvis opbygningen kunne foregå over en længere årrække, kunne vi have undgået de ret voldsomme rentestigninger, kunderne har været udsat for over det seneste år.

40 % af overskuddet til aktionærerne

Nu har vi i alle banker inklusive JAK pengeinstitutterne

måttet hæve udlånsrenterne. I JAK ved vi dog stadig godt, at vi er til for vores kunder og for samfundet. Helt anderledes er det gået i Danske Bank. Her er man stadig i sin egen forståelse om sin eksistensberettigelse. Banken har meldt ud, at aktionærene på sigt kan forvente at få 40 % af overskuddet i udbytte. Der er altså behov for at øge indtjeningen yderligere. Derfor får renter og gebyrer en ekstra tak op, hvilket dæmper væksten i samfundet endnu mere.

Det er lidt paradoksalt at forestille sig, at dansk økonomi på den måde bliver påvirket negativt, mens der måske sidder en rig kineser i Beijing* og glæder sig over udbytte af sine aktier i Danske Bank. De seneste meldinger fra en række andre banker, der også har noteret deres aktier på Københavns Fondsbørs, er, at nu lover de også udbytte til deres aktionærer. Ca. 40 % af overskuddet!

Som omtalt er aktiekapital også en vej til at skaffe mere af den egenkapital, som er nødvendig for at leve op til lovens krav. Men det er en meget dyr vej, hvis aktionærene skal være tilfredse og blive ved med at være det år efter år. Det er også en vej, der flytter fokus fra bankens samfundsopgave.

*Jeg mener i øvrigt, det er godt for den globale økonomi, at kineserne investerer deres overskud – men det er en anden sag, som ikke har noget med banksektorens rolle at gøre.

Gode og sunde udlån

Gode og sunde udlån er efter min opfattelse udlån, hvor kunden kan og vil betale gælden tilbage. Det har myndighederne nu sat håndfaste regler for. Gode og sunde udlån er efter myndighedernes regelsæt indgået med kunder med stor indkomst og stor formue. Til disse lån skal der ikke lægges så meget egenkapital til side. Men det er som regel heller ikke de kunder, der har mest brug for at låne.

Hvis det derimod drejer sig om unge familier, der stifter hjem, køber hus og bil mv., er der typisk ikke nogen egentlig formue. Til sådanne lån skal en bank lægge en del mere til side i egenkapital. Mellem 20 og 40 %. Hvis man ikke har så megen egenkapital, der for mange er blevet en knap faktor, vil man som bank måske undgå disse kunder eller stille så store krav til deres rådighedsbeløb, at de færreste kan imødekomme det. Det sætter samfundet i stå, at den unge generation har sværere ved at komme ind på boligmarkedet. Det er netop den generation, der er nøglen til at løsne op i et fastlåst boligmarked, hvor ingen kan købe, fordi de ikke kan få solgt, det de har. Det er førstegangskøberne, der skal ændre den situation.

Ser man på de mange små erhvervsvirksomheder, der udgør bredden i dansk erhvervsliv, er situationen næsten den samme. Indehaveren har en virksomhed, han kan leve af og gør det egentlig ganske godt. Måske er der 5-10 ansatte, men der er ikke nogen stor egenkapital eller formue. Til sådanne virksomheder stilles der også krav om, at bankerne reserverer ekstra meget af bankens egenkapital. Typisk også mellem 20 og 40 %. Derfor oplever mange mindre virksomheder, at det er blevet sværere at låne.

Resultatet er en negativ indvirkning på væksten og på skabelsen af arbejdspladser.

Bankkunderne får "bank" nok

Som almindelig bankkunde oplever man stigende renter på lån. Man mødes med store krav til rådighedsbeløb, når man ønsker at købe hus. Drejer det sig om en mindre erhvervskredit, får man måske afslag. Det sættes i relation til bankernes ageren frem til finanskrisen og også efter, hvor det er kommet frem, at der stadig er banker, der ikke har forstået, hvad deres væsentligste opgave faktisk er. Der er et stort behov for, at alle – både politikere, banker og bankkunder vælger at se på banksystemet som en integreret del af samfundet og handler derefter. Men det skal starte et sted. Og det er mest naturligt, at det starter ved os selv som borgere og som bankkunder. Det drejer sig om valg, som vi selv er de nærmeste til at tage. Det handler om at begynde at vise, at der ikke er folkelig opbakning, når politikerne ønsker at "straffe" bankerne, fordi det er en "straf" til samfundet og dermed til en selv. Det handler desuden om at skifte bank, hvis ens bank ikke er klar over sin egen rolle.

Bæredygtige banker i vild vækst

Heldigvis findes der allerede en vej og en bevægelse mod noget bedre. Hvis man træffer et valg, vil man ikke stå alene. Forleden kunne man på Jyllands Postens Internetavis læse, at bæredygtige banker er i vild vækst. Ikke kun i Danmark men også i Europa. Det er blandt andet banker, som vi har i vores kreds under JAK, der bliver valgt til. Jeg glæder mig over, at der er en bevægelse i gang, og at mange bankkunder faktisk træffer et valg for et bedre, mere gennemsigtigt og mere langtidsholdbart banksystem.

Forslag til ændring af Islands økonomi

Er Island – denne skønne ø med kun 300.000 indbyggere – ved at blive det første land, som seriøst sætter spørgsmålstegn ved den private pengeskabelse gennem landets banker og overvejer et forslag om "Full-reserve banking"? Det ser ud til, at det meget vel kan blive tilfældet.

Af **UFFE MADSEN**

Et forslag er for nyligt fremlagt i Altinget – Det islandske Parlament – hvor der opfordres til nedsættelse af en kommission til at undersøge fordele og ulemper ved indførelse af "Full-reserve banking". Forslaget lyder:

"Altinget beslutter, at finansministeren skal nedsætte en kommission af specialister til at undersøge, hvordan adskillelse af pengeskabelse og lånefunktion i banksystemet kan opnås ved at begrænse bankernes mulighed for at skabe nye indskud gennem udlån. Kommissionen skal afslutte dens arbejde senest 1. januar 2013, og ministeren afleverer en rapport til Altinget om kommissionens konklusioner senest én måned efter, at kommissionen har afsluttet sit arbejde."

Bemærkningerne til forslaget er:

"Der er endnu ikke taget nødvendige skridt til at undgå en ny bankkrise i Island. Det er vigtigt at tage skridt til at fremme finansiell stabilitet for at forhindre yderligere finansiell katastrofe i lighed med bankkrisen i 2008. Det nuværende monetære system kan skabe, hvad der svarer til penge ved udlån af overskydende indlån. Faktisk er de fleste af de penge, der anvendes i generelle transaktioner, elektroniske indskud, som private banker har skabt gennem overskydende indskud. Pengeskabelse og bankudlån skal adskilles ved at ændre lovgivningen og kun tillade Den

Islandske Centralbank at skabe penge, uanset om pengene er lavet af papir, metal eller i elektronisk form. Med denne ændring vil en stor del af bankernes nettorenteindtægter (renteindtægter på udlån med fradrag af renteudgifter på indlån) blive overført til Centralbanken – en indtægt, som de private banker hidtil har profiteret af. Adskillelsen vil give Centralbanken mere kontrol over pengemængden og forhindre bankerne i at skabe aktivbobler med deres udlånsaktivitet.

Det er vigtigt at se på fordele og ulemper ved et sådant tiltag her i landet for at forhindre en ny krise. Nyere forskning af specialister, der arbejder med Den Internationale Valutafond, bekræfter, at en sådan adskillelse skaber de fordele, som Irving Fisher (fremtrædende og anerkendt amerikansk økonom 1867 - 1947) påviste i 1936, nemlig at

- Forbedre kontrollen af de væsentligste årsager til konjunkturcyklus, der er en pludselig stigning og fald i udlån og udbuddet af penge, som bankerne skaber
- Forhindre stormløb på bankerne
- Nedbringe den offentlige gæld og gæld optaget af enkeltpersoner, hvor pengeskabelsen ikke længere behøver at være baseret på udlån

Hvis disse udsagn er sande, er det forslagsstillerens vurdering, at forslaget giver myndighederne en mulighed for med lave omkostninger at skabe store fordele for Det Islandske Samfund".

Den islandske bankkrise

Som følge af en eksplosiv udvikling i de islandske banker, som havde optaget meget store kreditter i udlandet og lånt ud til islandske spekulanter, blev Island i 2007 specielt hårdt ramt af den internationale finanskrisen. Det bevirkede, at de største islandske banker blev nationaliseret, og samfundet overtog forpligtelserne. Gældsbyrden kunne bevirke en total nedsmeltning af den islandske økonomi med en statsbankerot til følge. I 2007 udgjorde de islandske forpligtelser til udlandet 29 % af BNP, og det blev skønnet, at krisen ville komme

til at koste landet op imod 85 % af BNP, der i 2007 udgjorde 63,6 mia. dkr. I dag er det islandske samfund i færd med at arbejde sig ud af gældsforpligtelserne og har bl.a. gennem devaluering af den islandske valuta været i stand til at vende udviklingen.

Full-reserve Banking

Full-reserve banking, også kendt som 100 % reserve banking, er betegnelsen for et banksystem, hvor indskud på anfordring (dvs. indskud, der kan hæves uden opsigelse) til enhver tid skal holdes som likvide reserver i banken og ikke må lånes ud. Dermed er der altid

sikkerhed for indskydernes indestående i bankerne. Dette banksystem står i modsætning til det banksystem, som vi i dag kender det fra den vestlige verden, hvor der kun skal tilbageholdes en procentdel af indskud på anfordring – i Danmark skal der tilbageholdes min. 15 % af indlånene i likvid kapital. Det vil sige, at op til 85 % må lånes ud. Denne form for banksystem kaldes Functional-reserve banking, og under normale omstændigheder er denne reserve tilstrækkelig til at dække kundernes behov for likviditet. I ekstreme tilfælde – som fx den finansielle krise i 2007-08 – var det ikke til-

strækkeligt, og derfor måtte der indføres forskellige former for redningsaktioner gennem statsstøttede garantiordninger og bankpakker.

SynteseTanken

Forslaget svarer til en del af den pengereform, som SynteseTanken har foreslået gennemført i Danmark for at opnå en effektiv styring af pengeskabelsen. I SynteseTanken's forslag er der endvidere ønske om, at pengeskabelsen sker uden krav til rente, idet en væsentlig årsag til inflation dermed fjernes.

Interview med Bill Still

I september var der mulighed for at træffe en af vor tids store kritikere af det økonomiske-monetære system. Hans navn er Bill Still, som er ærkeamerikaner og tager udgangspunkt i amerikanske forhold. Han var i Danmark som taler på en konference under navnet "Open Mind Conference" d. 23-25. 9., og det gav Jakob Mikkelsen, Uffe Madsen og undertegnede mulighed for at lave et lille interview og høre hans indlæg senere samme dag.

Af **MORTEN SCHJØTT**

Bill Still er relativt ukendt i Danmark, men har gennem mange år påtaget sig at kritisere den måde, penge bliver sendt i omløb på i USA. Senest har han taget konsekvensen af sit standpunkt og forsøgt at blive nomineret som libertarianernes præsidentkandidat. Det foregår i princippet på samme måde, som når de to store partier afholder primærvalg. En række kandidater stiller op, og partiet vælger undervejs, hvem de støtter. Bill Still kom ikke i mål, men havde mulighed for at tale libertarianernes senere præsidentkandidat midt imod – og høste bifald.

Vi spurgte Bill Still, om han er professionel økonom? Nej, var svaret, jeg er forfatter og filmskaber. Jeg har skrevet over 20 bøger. Jeg begyndte min karriere som journalist. Videre fortalte Bill Still, at han blev interesseret i økonomien som redaktør af et lille tidsskrift, hvor han var eneste faste medarbejder. En dag ringede en mand og spurgte, om han var klar over, at der ikke var noget guld i Fort Knox (USA's gulddepot)? Han bad manden om dokumentation og regnede med, at han så ikke ville høre mere til ham. Men det gjorde han – i den grad. Manden havde brugt sine kræfter efter at være blevet pensionist på at kigge på sagen, så han lå inde med en mængde relevant materiale. Og derfra var Bill Still også blevet nysgerrig. Det var i Nixon-tiden, og både Watergate og Fort Knox-sagen kom til at farve Bills holdning til det politiske landskab.

I mange år var han en slags enmandshær i USA's journalistiske verden – han kender stort set alle, som har arbejdet

med pengespørgsmålet og forsøgt at forklare, hvorfor den nuværende måde at skabe penge og spekulere med dem ikke hænger sammen. Efter i mange år at have forsøgt at forstå, hvad der foregik og afspejle det i bøger og film – han blev filmmager ved et tilfælde og lavede en meget set dokumentar – besluttede han altså at forsøge at påvirke det politiske system direkte og bruge den platform til at skabe alliancer. Når vi fortalte vores historie om JAK, blev han imponeret og mente, at vi var heldige med at have pengeinstitutter, som rent faktisk efterlevede en holdbar tilgang til renter og udlån. Ikke desto mindre opfordrede han os til at gøre noget politisk og forsøge at skabe en parlamentarisk platform.

Det hører med til billedet af Bill Still, at han har kigget dybt i den amerikanske historie. Han citerer gerne gamle politikere og vender i sine værker konstant tilbage til fortiden. Et eksempel er filmen "The Secret of Oz", som gennem eventyret om troldmanden fra Oz fortæller en helt anden historie, nemlig at fastholdelsen af guldstandarden omkring år 1900 var skadelig for samfundet. Analysen er meget interessant, når man kender forlægget.

I Bill Stills oplæg kom han ind på flere forhold. Først og fremmest behovet for en reform af pengeskabelsen. Staten kan trykke penge og sende dem direkte i cirkulation – derved gør den sig uafhængig af bankernes pengeskabelse og er så kun forpligtet over for folket. Hvis det "frie marked" bestemmer, sker der blot en eksport af velfærden. En vis protektionisme er altså på sin plads. Eftersom kun statsapparatet står mellem den enkelte borger og (økonomisk) trældom, er vi bedre tjent med en ringe stat end med ingen. Han afviser derved den fuldstændige liberalisme. Men derfor tenderer staten stadig mod plutokrati, altså fåmandsvælde. Løsninger på problemerne med statens legitimitet er alternative stemmemetoder. Han henviste her til paercom.net. Dertil foreslog han komplementære, lokale valutaer og alternative banker til at stabilisere økonomien.

Lad mig slutte med Stills aksiom (udsagn): "Det er ligegyldigt, hvad der garanterer pengenes værdi; det eneste af betydning er, hvem der kontrollerer mængden" (min oversættelse).

www.billstill.com

Syntesetanken 2012

Så er der ved at være gået et år, siden vi præsenterede vort arbejdsrapport på CBS i København. En fantastisk dag med stor opmærksomhed og stor optimisme, men også slutningen på ansættelsesforholdet med vores tovholder! Sagt på en anden måde: Fremadrettet skulle arbejdet løses af os selv på fritidsbasis.

Af JAKOB MIKKELSEN, formand for Landsforeningen JAK

Det var vores idé at etablere grupper, der skulle arbejde med forskellige emneområder, men det lykkedes ikke. Vi havde nok ikke gjort os klart, hvor meget man skal vide for at indgå i et sådant arbejde, så vi måtte konstatere, at den opgave kunne vi ikke løfte. Vi måtte gøre det selv!

Møderække

Vi har i løbet af året afholdt en række møder om de tre hovedområder: det økonomiske system, en skattereform med udgangspunkt i fuld grundskyld samt en socialreform bygget over en universel basisindkomst. Møderne er foregået som en møderække over fire aftener, hvor den økonomiske reform har fået to aftener og de to andre én aften hver. Vi må konstatere, at der har været størst interesse for de to økonomiske områder, altså pengeskabelsen og det rentefrie finansieringssystem.

Interessen har været meget forskellig de forskellige steder og til de forskellige emner, og det er ikke sådan, at man kan sige, at der ét af stederne har været størst interesse. Som sagt var der størst interesse for penge- og finansieringsdelen generelt, og i Århus var der folk fra det meste af Midt- og Østjylland til disse emner. Bemærkelsesværdigt var det, at der var relativt få gengangere fra aften til aften, hvor vi nok havde forventet en ret fast gruppe fra gang til gang.

Min konklusion efter møderne må være den, at vi ikke er lykkedes med at få folk til at interessere sig for den samlede pakke, samt at det er JAK delen, der har haft klart den største appel. En anden bemærkelsesværdig ting på den del er, at der var relativt mange af deltagerne på disse møder, der ikke havde forbindelse til JAK i forvejen, men som interesserer sig for at finde alternativer til det nuværende. Det bør vi notere os i JAK! Noget andet som vi også bør notere os er, at disse mennesker ikke kun interesserer sig for den økonomiske del, men for det hele menneske og dets muligheder - altså det, vi i det daglige kalder menneskelig og økonomisk frigørelse.

Og hvad nu?

Det er tydeligt, at vi ikke har det samme tempo i gruppen Syntesetanken nu, hvor vi ikke har en lønnet tovholder! Det betyder dog ikke, at arbejdet skal gå i stå, men blot at vi selv i højere grad i de tre bevægelser skal fortsætte arbejdet. I Landsforeningens bestyrelse står det klart, at

vi skal lægge vægten på vort eget område i samarbejde med vore venner i JAK pengeinstitutterne. Vi er af den klare overbevisning, at vi på sigt gennem oplysning om de to emner, pengeskabelsen og rentens skadevirkninger i økonomien samt vore løsningsforslag, kan trække mange nye kunder til vore pengeinstitutter! Den chance bør vi ikke lade glide os af hænde! Det er dog ikke noget, bestyrelsen skal gøre alene! Det er noget, vi skal gøre sammen i fælles flok, nemlig Landsforeningens bestyrelse og medlemmer samt JAK pengeinstitutternes bestyrelser, medarbejdere og kunder. På den måde vil vi kunne øge kendskabet og tilgangen til JAK. Vi inviterer alle til at deltage!

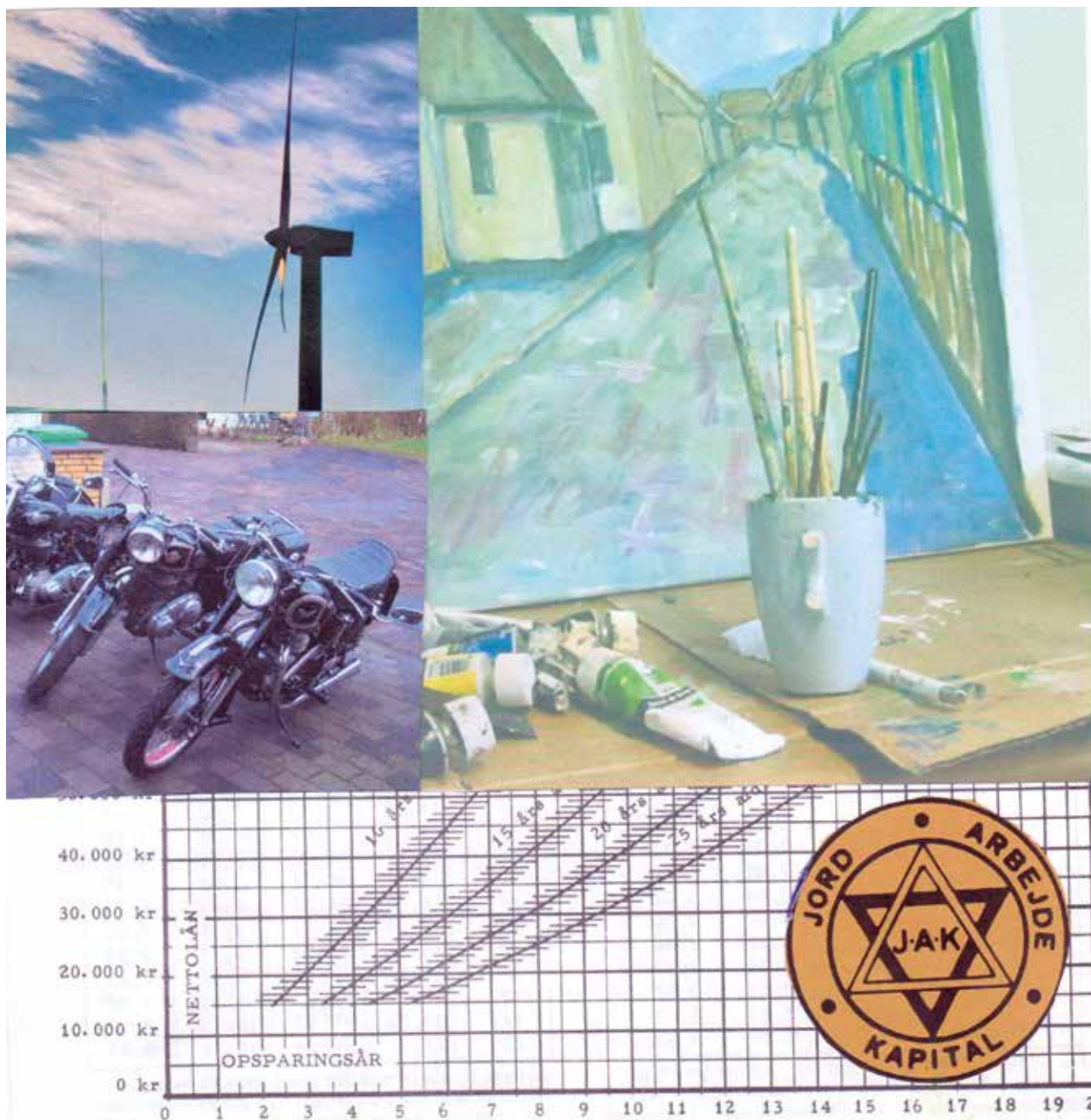
Arbejdsgrupper

Det vurderes for nuværende ikke at være det rigtige tidspunkt at etablere arbejdsgrupper om Syntesetankens emner. På Fyn er der et møde, som jeg vil opfordre interesserede til at deltage i (se nærmere i annoncen side 25).

“

Det er tydeligt, at vi ikke har det samme tempo i gruppen Syntesetanken nu, hvor vi ikke har en lønnet tovholder! Det betyder dog ikke, at arbejdet skal gå i stå, men blot at vi selv i højere grad i de tre bevægelser skal fortsætte arbejdet. ”

Mit liv med JAK

Af POVL STEEN PEDERSEN, Haarby

Som et mangeårigt medlem af JAK er jeg blevet opfordret til at fortælle dette blads læsere om JAK bevægelsens betydning for mig i mit hidtidige livsforløb.

Jeg er født i 1936 og har kendt JAK i mange år, idet mine forældre var interesseret i bevægelsen. Jeg er opvokset på et husmandssted i Diernæs ved Fåborg, og dengang gav landbrug med gældsbyrder ofte anledning til diskussioner om økonomi. Jeg hørte energi-ladete ord som: kreditfor- eninger - Jord, Arbejde, Kapital - uhyre store rentesummer,

der ikke kunne betales - Landinspektøren KEK - afholdelse af røgfri møder med hundredvis af deltagere - nogle mær- kelige penge kaldt Andelspenge.

Som yngre var jeg ofte med min far, hvis der var JAK møde med K.E. Kristiansen som taler. En enkelt gang gik turen helt til Sønderborg på motorcykel om vinteren. Det blev en kold, men alligevel udbytterig tur.

Jeg blev efterhånden klar over, at vejen fremad for mig måtte blive, at opsparing og finansiering måtte være i JAK. Der tiltalte mig også, at JAK havde et idegrundlag med hensyn til livsførelse, demokrati, sundhed og økologiske/ biodynamiske giftfrie dyrkningsmetoder.

Efter krigen, da JAK loven fra 1930erne hindrede udstedelse af andelspenge, blev Fordelingssystemet indført med et fordelingsstal på 2,3. I midten af 1950erne kom jeg i gang med opsparing til optjening af rentefrie lån i Fordelingssystemet. JAK Banken A/S med beliggenhed i Middelfart blev en realitet i 1958. Der var stor interesse, ikke mindst fra lønmodtagerne, for den rentefrie opsparing, der var baseret på checkomsætning. I min omgangskreds kendte jeg næsten ingen, der ikke var kunde i JAK Banken. Det var meget populært at deltage i oplysningsmøder med blandt andet gårdejer Peder Madsen som taler. Men så kom uventet krakket i 1973, efterfulgt af Bikubens overtagelse af JAK Banken.

Som nyuddannet ingeniør fra Odense Teknikum arbejdede jeg ved Brdr. Gram i Vojens, men flyttede efter et par år til Kähler og Breum i Korsør, hvor jeg var ansat som konstruktionschef indtil 1982.

Både i Vojens og på Vestsjælland deltog jeg i JAK bevægelsens mange oplysningsmøder, idet et retfærdigt og etisk funderet pengeinstitut interesserede mig meget.

I 1970erne oplevede vi den første oliekrise, der resulterede i bilfrie søndage samt besparelser på brændstof og fyringsmidler. De såkaldte fossile brændsler fik voldsomme prisstigninger. Der opstod hurtigt en kultur, som gik ind for udnyttelse af alternative og vedvarende energier. Disse holdninger faldt godt i tråd med JAKs etiske holdninger, og der blev oprettet særlige udlånspuljer til mange former for alternativ og vedvarende energi. På min arbejdsplads blev der fremstillet beholdere og varmeveksler til processer og udveksling af termisk energi, og jeg havde som konstruktionschef god mulighed for at fremme udvikling af energivenlige produkter.

Efter Bikubens overtagelse af JAK Banken havde vi kun resterne af nogle hensygnende lokalkredse og idegrundlaget for JAK. Efter en lang ørkenvandring fik vi liv i lokalkredsene og etablerede lokale Fælleskasser og Spareforeninger. Flere små delvis selvstændige pengeinstitutter var mindre sårbare for fremtidige kriser end en enkelt stor bank. I de genopståede lokalkredse deltog jeg med etablering af Eggeslevmagle Fælleskasse og Spareforening, og det første rentefrie udlån til en ny Saab, som jeg anskaffede mig, blev udbetalt ved køkkenbordet hos tidligere købmand Hansen, Tårnborgevej, Korsør, og derefter var vi i gang igen. Landsforeningen JAK skulle videreføre idegrundlaget for det rentefrie pengesystem og være svaret på den ubærlige gældsætning, der uundgåeligt førte samfundet ind i en ny økonomisk krise.

På Vestsjælland kan man i JAK sammenhænge ikke komme uden om at nævne Rovbjerg Kro med værten Lund Nielsen, Boeslunde, hvor der blev afholdt mange vigtige JAK møder.

Efter at have været ansat et par år i Vestjylland i blandt andet kedelindustrien, besluttede min kone og jeg at vende hjem til Fyn og valgte at bo i Haarby, der ligger centralt på øen.

Opfyldt af ønsket om at arbejde for udbredelse af vedvarende energi startede jeg som selvstændig med firmaet SP Maskinconsult, hvor jeg udførte konstruktionsopgaver for den fynske maskinindustri.

I min fritid begyndte jeg at arbejde med projektering og salg af solvarme, varmepumper, varmefordelingssystemer samt vindmøller. Efter et par år blev det vindmøllerne, der optog næsten al min tid, og som konsulent for møllefirmaet Micon A/S ændrede jeg derfor firmaet til PSP Energi ApS og havde derfor kun vindmøller på programmet.

I området Vejle og Fyns amter medvirkede jeg til opstilling af 60 store vindmøller, fra 150 kW og op til 2,3 MW, der årligt kan producere ca. 70 mil kWh svarende til ca. 16.000 husstandes årsforbrug. Dette giver en miljøforbedring på en sparet CO₂ udledning på ca. 58.000 tons/år sammenlignet med kulfyring.

Inden for JAK var jeg i bestyrelsen for Andelskassen JAK Fyn og var formand, indtil kassen fusionerede med Folkesparekassen i 1998. Jeg har ligeledes været i bestyrelsen for JAK Fonden, været medlem af repræsentantskabet for Folkesparekassen og er aktuelt medlem af Landsforeningen for JAKs repræsentantskab.

At være kunde i et JAK pengeinstitut indebærer ofte en ændring af ens holdninger og livsstil, og det har for mig betydet en udvikling, der i min ingeniørgerning har fremmet en bæredygtig udvikling. Med det nye tiltag Syntesetanken, som jeg er meget optaget af, har JAK fået et nyt tiltrængt image, der løfter JAK ud af historiens støv og giver det rentefrie, spekulationsfrie pengesystem ny aktualitet samt sikrer JAKs fremtid.

Jeg vil slutte denne beretning med henvisning til den viste collage med vindmølle, som jeg lader symbolisere den bæredygtige udvikling og vedvarende energi. Veteranmotorcyklerne samt maleriet, der er min hobby som pensionist, lader jeg symbolisere, hvad jeg forstår ved den menneskelige frigørelse. Det hele understøttes af skema for Fordelingssystemet, som jeg lader symbolisere JAKs tanker om bæredygtighed.

Landsforeningen JAK afholder Årsmøde lørdag den 20. april 2013

Mødet vil blive afholdt i umiddelbar forbindelse med Foreningen af JAK pengeinstitutters generalforsamling.

Det bliver således et fælles arrangement, som forhåbentlig mange vil deltage i.

Se nærmere om, hvor mødet afholdes, og endeligt program i næste nummer af JAK bladet - samt på www.jak.dk

Er bankerne blevet for store?

Af UFFE MADSEN

I disse kriseår vil det være relevant at stille spørgsmålet, om vores banker i Danmark har fået lov til at vokse sig for store – om det er de store banker, som styrer vores samfund, eller om samfundet stadig bestemmer over banksystemet?

Hvor store er vores banker egentlig? Med udgangspunkt i de offentliggjorte regnskaber pr. 31. december 2011 kan størrelsen i form af balance samt garantiforpligtelser m.v. opgøres således:

Bankens navn	Balance og forpligtelser i mia. kr.	Procentdel af samlet bankmarked
Danske Bank	2.586.735	55,3
Nordea Bank Danmark	719.054	15,4
Jyske Bank	293.298	6,3
Nykredit Bank	242.458	5,2
Sydbank	161.152	3,4
Største 5 banker i alt	4.002.697	85,5
Øvrige pengeinstitutter	677.429	14,5
I alt	4.680.126	100,0

Kilde: Finanstilsynet

Set i forhold til den samlede samfundsøkonomi udgør pengeinstitutternes økonomiske aktivitet 267 % af Danmarks BNP, og heraf udgør den største bank alene 147 % af BNP. Problemet med bankernes størrelse er højaktuelt i disse år med finansiell krise og stort pres på bankernes økonomi. Spørgsmålet er, dels om der bør fastsættes en grænse for den enkelte banks størrelse, og dels hvordan vi som samfund forholder os til de banker, der fylder mest – dvs. de banker, som samfundet ikke kan tillade at gå ned.

Systemisk vigtige banker

Ifølge Financial Times drøftes netop nu spørgsmålet om de store bankers dominans. Der tales om "too-big-to-fail-problemet" og sigter i første omgang mod de 10-15 største amerikanske og britiske banker. Myndighederne i USA og England overvejer mulige tiltag og regler, hvorefter der stilles ekstra store krav til disse banker, og hvordan man skal forholde sig, hvis én af bankerne alligevel får problemer og må gå ned. Der er ingen tvivl om, at disse overvejelser også vil komme til at påvirke den danske bankverden.

De danske myndigheder har endnu ikke meldt klart ud hvilke banker i Danmark, som anses for at være "systemisk vigtige". Med en andel på over 55 % af bankmarkedet er der ingen tvivl om, at Danske Bank ikke får lov til at gå ned. Nordea Bank er speciel, idet det er en nordisk finansiell koncern med hovedsæde i Stockholm og dermed underlagt svenske myndigheder – og i øvrigt har den svenske stat som hovedaktionær. Men hvad med Jyske Bank, Nykredit Bank og Sydbank – er de også "systemisk vigtige"?

Det er helt naturligt, at der i offentligheden er en speciel fokus på den største bank. I oktober måned 2008, hvor den store amerikanske finanskoncern Lehman Brothers kollapsede, mistede bankerne – både nationalt og internationalt – enhver tillid til hinanden, og det medførte en total fastfrysning af likviditet. Bankerne turde ikke som hidtil låne ud til hinanden, og for at undgå en katastrofal situation i Danmark blev Bankpakke I vedtaget som en generel sikkerhed for alle danske banker. Gennem pakken sikrede bankerne hinanden gennem en kollektiv aftale, og den danske stat gik også med i garantien. Det løste op for markedet, men efterfølgende er det kommet frem, at den største bank fik særbehandling.

Ifølge Berlingske Business var situationen i Danske Bank så betændt, at der skulle ekstraordinær hjælp til for at holde forretningen kørende. Denne hjælp kom fra ATP, som forvalter en stor del af borgernes pensionsopsparinger, med et lån til Danske Bank på et tocifret milliardbeløb. ATP har ganske afgjort været under politisk pres for at gennemføre denne handling, og Nationalbanken stillede også garanti for lånet.

Det var en nødvendig handling for at redde dansk økonomi i den pressede situation. Hvis Danske Bank bukkede under, ville konsekvenserne for Danmarks økonomi være katastrofale, og med lånet blev bankens overlevelse sikret ved hjælp af borgernes pensionsopsparinger. I forbindelse med en sådan redningsaktion er det vigtigt at gøre sig klart, at Danske Bank – i lighed med landets øvrige banker – er et privat aktieselskab, som har til formål at tjene størst mulig profit til aktionærene og derfor hele tiden kører på kanten for at opnå denne profit. Spørgsmålet er så, om staten gennem redningsaktionen har stillet tilstrækkelige krav til banken, dens ledelse og dens ejere (aktionærene)?

For mig at se kunne der med rimelighed stilles en række krav i forbindelse med hjælpen, herunder:

- Opsplitning af banken i flere uafhængige enheder, så dominansen på bankmarkedet blev svækket
- Udskiftning af hele eller dele af direktion og bestyrelse
- Ejerandele til staten eller Nationalbanken for at undgå, at hele den fremtidige værditilvækst, som skyldes hjælpeaktionen, ikke tilfalder de private aktionærer

Hjælpen fra den danske stat til Danske Bank ophørte ikke med Bankpakke I og lånet fra ATP. Året efter - i 2009 - blev Bankpakke II etableret for at hjælpe de danske banker med solvensen, og i den forbindelse blev der igen ydet lån til Danske Bank. Ifølge DR-dokumentaren "Sikke en fest" havde den daværende erhvervsminister Lene Espersen (K) efter råd fra eksperter til hensigt at kræve et afkast af lånet, som også var afhængig af kursudviklingen på bankernes aktier. Efter pres fra både Danske Bank og Nordea frafaldt ministeren dette krav. Kun eftertiden kan dokumentere, hvor meget den danske stat i den anledning har

mistet i indtjening. Forløbet viser dog med stor tydelighed, hvilken magt de største banker har.

Da Nordea Bank i forbindelse med seneste finanskriser også fik problemer, skød den svenske stat et væsentligt beløb i banken og krævede samtidig en ejerandel, som de stadig er i besiddelse af, og som siden krisen har givet staten et betragteligt afkast. Modellen har således været anvendt tidligere, og det kunne Danmark have taget ved lære af.

Der er dog noget, som tyder på, at Danske Bank har haft situationen op til en grundig overvejelse. Bankens ledelse er tilsyneladende begyndt at forstå, at de står i gæld til den danske stat og de danske borgere. I en kronik i Politiken den 20. december 2012 indrømmer bankens direktør deres medansvar i den finansielle krise og giver en uforbeholden undskyldning for bankens handlinger i årene op til krisen – herunder uheldige opkøb af banker i udlandet og salg af produkter til kunderne, som hverken banken eller dens medarbejdere kendte konsekvensen af. Alt sammen i en søgning på kortsigtet profit for at tilgodese aktionærerne.

Samme bodsgang kunne man med rette efterlyse hos de øvrige storspillere på det finansielle marked, som heller ikke holdt sig tilbage med salg af specielle investeringsprojekter (Jyske Banks hedge fonds) og swap-aftaler på udlån, som har kostet kunderne dyrt. Det er forhold, som vil blive rullet op i de forestående retssager mod bankerne, og som helt givet vil stille bankerne over for store krav til erstatninger.

Læren af forløbet må være, at der dels bør sættes en begrænsning i bankernes størrelse, og at der dels må stilles specielle skrappe krav til økonomien i de "systemisk vigtige" banker. Jeg er ikke fortalende for en nationalisering af bankerne, men for at undgå en gentagelse skal der sættes væsentlige begrænsninger i deres aktiviteter og salg af komplicerede produkter, som hverken bankerne eller kunderne forstår til bunds, og som alene opstår i et ønske om at skabe profit.

I Syntesetankens rapport om en pengereform peges der på ulemperne ved for store private banker, og det foreslås, at en enkelt bank ikke må have en størrelse, som overskrider 20 % af det totale bankmarked.

*Vil du skrive i
JAK bladet?*

Et tilbud til JAK medlemmer, som har nogle tanker, de gerne vil dele med andre!

JAK bladets redaktionsudvalg har op til årsskiftet drøftet, om bladet stille og roligt skal fortsætte linjen fra 2012. Der har været spændende tiltag at skrive om, ikke mindst samarbejdet i Syntesetanken. Det har samtidig betydet, at det har været den samme kreds af skribenter, der lagt navn til mange af artiklerne.

Vi ved, at der rundt omkring i medlemskredsen er personer, som både i tale og skrift kan behandle det tankesæt, Landsforeningen JAK søger at vinde gehør for. Beslægtede emner er også velkomne. Hvis du er en af dem, er du meget velkommen til at kontakte redaktør Lis Poulsen eller et af de øvrige medlemmer af redaktionsudvalget.

Vi er også interesserede i henvendelser fra personer, der har en god ide at dele med andre, men måske er lidt nervøse for at forme en artikel, der skal trykkes og læses i et offentligt tilgængeligt blad. Det skal du ikke være. Hvis du har ideen og et foreløbigt oplæg, kan redaktionsmedlemmer hjælpe med den endelige udformning – og du skal ikke være bange for at få udstillet stavfejl i JAK bladet (det skal Poul og Lis nok forhindre). Samtidig kan vi love, at Niels Erik med sædvanlig kreativitet vil sørge for en pæn opsætning af artiklen.

Det behøver ikke at være lange artikler. Ofte kan et godt budskab blive udvandet af alt for mange ligegyldige ord. Et gammelt ordsprog udtrykker det på denne måde: Én dråbe sand kærlighed er mere værdifuld end et helt hav fuldt af tomme løfter.

*Hvem bliver den første nye skribent
i JAK bladet?*

Repræsentantskabsmødet den 13. oktober 2012 i Odense

Uddrag af bestyrelsens orientering og referat

Af **JAKOB MIKKELSEN**

Landsforeningen JAK fik ved forårets møde 2 nye medlemmer i bestyrelsen. Finn Madsen og Henrik Roholdt blev valgt ind. Bestyrelsen har holdt 2 møder - samt et skype-møde! Vi har gået de forskellige arbejdsplaner igennem og tager fat på tingene fra en ende af. Der er dog ikke noget, der bliver serveret på et sølvfad!

Arbejdet med ØKOntoen kom til at fylde lidt mere end forudset, da vi har måttet gøre en stor indsats for at fastholde alle deltagende pengeinstitutter i samarbejdet. Det er stadig et åbent spørgsmål, om vi får de sidste med, og i det hele taget, hvor vi ender med det. Vi er optimistiske og opfordrer derfor alle JAK pengeinstitutter til at slutte op om dette fælles produkt.

Samarbejdet i Syntesetanken fortsætter. Møderækken i København er gennemført med rimelig tilslutning. Der har været afholdt to møder i både Odense og Århus, hvor pengereformens to dele er blevet behandlet. Der har været rigtig god tilslutning, men det er meget få medlemmer, vi ser dér!

Vort medlemsblad er fortsat domineret af indlæg omkring JAKs forslag til pengereform og Syntesetankens arbejde. For første gang har vi fået bemærkninger om, at der da godt må være mere stof, som ikke omhandler økonomi! Det gælder om at finde en sådan balance, at alle føler sig tilfredse med indholdet - selv om det nok kan være lidt naivt at forestille sig! Der skal dog her lyde en opfordring til alle, der har noget på hjerte, at byde ind med indlæg til bladet. Har du en god idé til en artikel, men kniber det lidt med rutinen i at skrive, kan du måske også få lidt hjælp til at rette den til af vor udmærkede redaktør Lis Poulsen samt hendes tro væbner Poul Busk Sørensen, der står for korrektur mv. i den retning. Sig bare til!

Morten har været i Finland, hvor han deltog i et seminar om rentefri økonomi - og Morten, Uffe Madsen og undertegnede deltog september i et seminar om pengeskabelsen på Open Mind Conferencen i Skanderborg. Her mødtes vi med hovedtaleren på dette område, skaberen af the Money Masters, Bill Still. Hans foredrag tog udgangspunkt i det amerikanske system, men det var interessant at høre ham. På vort møde gav han udtryk for anerkendelse og respekt for det arbejde, vi laver i JAK, og at vi er langt fremme i forståelsen og har gode forslag til løsninger. Det var godt at få JAK nævnt i denne sammenhæng, også! Desuden arbejdes der fortsat på at styrke samarbejdet med svensk JAK, hvor der er planlagt et møde i november!

Bestyrelsen har endnu ikke taget hul på en gennemarbejdelse af JAKs struktur. Det er dog helt klart, at der skal gøres noget - nu! Bestyrelsen vil (igen) tage initiativ til at sammensætte en gruppe med henblik på udarbejdelsen af et nyt strukturforslag. Vi vil dog gerne have forsamlingens

input til dette arbejde. Vi får at vide, at vi er for gamle, og at vi skræmmer de unge væk med al vor snak. Det bliver vi nødt til at tage alvorligt!

MEN: Hvad er JAK? En bevægelse til folkets menneskelige og økonomiske frigørelse! Intet mindre! Men hvad lægger vi i denne flotte formulering? Kan vi overhovedet bruge sådanne flotte ord i det daglige arbejde i Landsforeningen og pengeinstitutterne? Efter min mening kan vi! - og efter min mening skal vi!

K. E. Kristiansen, på hvis store visioner vi stadig bygger, talte om Livslovene - Livets love! Livslovene er ikke noget flygtigt, der kun gjaldt i 1930'erne. Livslovene er evigt gældende. Det er altså også den målestok, med hvilken vi skal måle vores arbejde. Jeg skal ikke påstå, at jeg kan fortolke KEK, men jeg får min inspiration herfra også. For mig betyder det, at vi skal sætte mål i vort arbejde, der ikke kan måles, vejes eller tælles. At vi har så høje standarder, at vi selv vil ønske at blive målt dermed!

Den menneskelige frigørelse og den økonomiske frigørelse må gå hånd i hånd. Vi må gøre os fri af dogmatisk tænkning og turde stå selv, stå alene - have mod til at være stolte af JAK - også når det er svært, og vi er under pres. Det er så nemt at forsøge at latterliggøre os, der forsøger at have højere mål end de rent materielle, og kalde os naive. Hvis dét at turde tro på et større mål end konkrete økonomiske mål er at være naiv, så vil jeg være stolt af at blive kaldt naiv! Landsforeningens mål er at frigøre folket gennem oplysning - at frigøre folket økonomisk og menneskeligt.

I pengeinstitutterne, hvor det praktiske arbejde i den grad dominerer, kan det være svært at løfte blikket højt nok og have visioner, der rækker langt og højt - men netop derfor er det vigtigt at huske sig på at gøre det, at bestyrelserne sætter tid og rum af til det. Det er deres ansvar! - At sætte tid og rum af til at turde se ind i og ud over det daglige arbejde og ad den vej finde inspiration til at drive sit pengeinstitut i overensstemmelse med JAKs grundlæggende værdier, at gøre mod andre, som man ønsker, de skal gøre mod én selv! - og som jeg ser det, hindrer det ikke en fornuftig drift af pengeinstitutterne. Menneskelig og økonomisk frigørelse i pengeinstitutterne handler om, hvad der driver os, hvad vore mål er!

Derfor beder jeg jer om at stå sammen med os i bestyrelsen om at styrke JAK. Et generationsskifte trænger sig voldsomt på! Vi ønsker jo ikke, at andre først skal tage over, når vi er væk, for hvem ved så, hvor det hele ender? Derfor beder jeg jer indtrængende om at hjælpe til med dette generationsskifte.

Vi er JAK - og det er os, der skal skabe fornyelsen! Arbejdet i Syntesetanken har sat os i gang og hjulpet os på vej med at komme ud over rampen. Nu skal vi have organisationen med. Vi skal forsøge at forny os uden at miste os selv! Vi kan gøre det - hvis vi står sammen om det!

Pluk fra efterfølgende debat

En drøftelse om, hvordan vi kan få unge mennesker med i JAK. Er det lykkedes at få børnene med - eller er det måske lettere med børnebørnene?

Tør vi stå ved, at "menneskelig frigørelse" er en del af JAKs formål? Frygter vi at blive betragtet som hellige, at vi er en sekt - eller kan Jord-Arbejde-Kapital forklares på en tillidvækkende måde?

Det er en udfordring at forny JAK organisationen, og at også JAK pengeinstitutterne tager del heri! Husk også at markedsføre tilbuddet om gratis medlemskab!

Medlemmer af redaktionsudvalget opfordrede til, at der bliver flere skribenter i JAK bladet. Der kommer en opfordring i nr. 1. januar 2013.

JAK rejse med kontraster

Af **POUL BUSK SØRENSEN**

Af praktiske grunde holder JAK bladets redaktionsudvalg sine møder i Silkeborg. Det giver en mand fra Rødovre fire togrejser om året, men det tager jeg som en oplevelse, da man både kan få nogle spændende samtaler og iagttage særprægede situationer.

På turen i november 2012 faldt jeg i snak med en ung dame på 19 år, der fortalte, at hun for tiden var på højskole - og derefter skulle hun et halvt år til Latinamerika for Mellemfolkeligt Samvirke.

Senere blev jeg ufrivillig tilhører til en samtale mellem to kvinder, der højlydt drøftede krav til deres partners tøjstil. Den ene havde netop beordret manden til at købe et par cowboybukser til 1.200 kr.

I S-toget hjem følte en mand omkring 30 år med en bajer i hånden sig kaldet til at oplyse mig om, at han var parat til med koldt blod at skyde enhver muslim, der kom inden for hans rækkevidde. Jeg var fristet til at fortsætte rejsen og risikere en bøde på 750 kr. for at sige ham min ærlige mening.

Unægtelig en togtur med kontraster!

Der var en længere debat om Syntesetanken. Jakob og Uffe løftede sløret for aktuelle problemstillinger: JAK har en naturlig plads i dette arbejde og bliver ikke overtrumpet af de to andre organisationer - Rent praktisk er der brug for regnemodeller - Rapporten på 47 sider skal koges ned til en version på 10 sider - Forholdet til udlandet ved en evt. gennemførelse af en samfundsbank skal beskrives - Konsekvenser og fordele ved Fuld grundskyld og Borgerløn skal yderligere konkretiseres.

Efter frokosten var der et meget spændende foredrag af kunstneren Jens Galschiøt over emnet: Kan man røre verden med en klump voks? Jens Galschiøt arbejder mest for at bekæmpe verdens uretfærdigheder ved at opsætte skulpturer på steder og pladser i større byer verden over. Der kan læses meget mere på hjemmesiden: www.aidoh.dk

Læserbrev

Kommentar til "SynteseTanken"

Hvorfor prøve at få mange ændringer igennem på en gang? Det må da være nemmere med en ad gangen. Og begynd med det, der altid har været JAKs mål: At få åbnet for mulighed for rentefrie lån, som virkelig er rentefrie.

Man kan ikke bare tro, at det løses ved at kalde det administration, så er det uden for det gældsskabende system, som alle rente-lånere er undergivet, hvor rente skal betales med penge, der ikke er i omløb, og derfor kun kan betales ved optagelse af nye lån. Synspunktet svarer til at tro, at når man ingen lån har, betaler man heller ingen rente. Administration skal jo også betales med penge, der ikke er i omløb, så nemt er det ikke at omgå rentesystemet. Det er klart dokumenteret, at hele renten er gældsskabende.

Otto Byrges undersøgelse, som blev gennemført med hjælp fra Danmarks Statistik, af Danmarks rente- og gældsudvikling i årene 1874-1974 viser klart, at gælden vokser med den rente, bankerne kræver, og gælden fordobles i løbet af 15 år med en rente på ca. 5 %, som var gennemsnitsrenten i undersøgelsesårene, med undtagelse af kriseårene 1918 og 1919 og igen i 1930erne, hvor gælden faldt på grund af de mange konkurser.

Mit forslag er følgende: Der oprettes en samfundsbank, som er en underafdeling af Nationalbanken. Samfundsbanken står for rentefrie udlån, som bevilges, hvor der rimelig sikkerhed for, at lånet kan tilbagebetales. Udgifterne ved administrationen af lånene skal ændres fra det nuværende umulige i at betale med penge, der ikke er i omløb. Samfundsbanken opretter en pulje til afholdelse af egne udgifter og får udgifter retur gennem afgift på lånene, så de er tilbage i puljen og kan bruges igen. Der er ingen grund til at opkræve penge til imødegåelse af tab, da bankerne ikke kan tabe på penge, der ingen egenverdi har - der kan jo kun være udeblivelse af forventet indtjening.

Pengeinstitutterne må lære at tænke i andre baner til fordel for kunderne - og ikke som nu til fordel for aktionærerne. Tænk selv - Undersøg - Forstå.

Henry Nielsen, Ebeltoft

I bæredygtighedens tjeneste

Folkesparekassen i Aarhus fik i 2010 to nye kunder. Det var Mogens Gissel Nielsen og Dorthe Birkmose. De er gift og bor i det, der i dag hedder Højbjerg (men som i gamle dage var en del af Viby). Begge sætter de bæredygtigheden højt, faktisk så højt at en stor del af deres liv går med at rejse og forske i bedre økologisk skadedyrsbekæmpelse

Aboriginalkunst og bøger

Dorthe er blevet bidt af såvel myrer som aborigines. Dog ikke i bogstavelig, men overført forstand. Hun viser gerne de mange aboriginalmalerier og -bøger frem, som hun gennem årene har haft med hjem fra Australien, mens Mogens prøver kræfter med en Didgeridoo.

Mogens Gissel Nielsen og Dorthe Birkmose er bidt af myrer. Og så elsker de Australien med alt, hvad der hører til - ikke mindst aboriginal kunst, som de har samlet meget af gennem årene.

Af **CHRESTEN HEESGÅRD IBSEN** / chib pressebureau

Seksbenede rangers

Mogens Gissel Nielsen er lektor mag. scient. på Institut for Bioscience, ved Aarhus Universitet. Her har han gennem 44 år specialiseret sig i myrer og økologisk skadedyrsbekæmpelse ved hjælp af de små flittige insekter.

Fjerner og æder larverne

»Når det gælder frugtplantager i Tanzania, så har de været angrebet af en frugtflue fra Sri Lanka. Fluens larver vokser op inde i frugten. Hvis man skal bekæmpe larverne på traditionel vis, skal frugten jo være så giftig, at den slår larverne ihjel. Derfor er det så praktisk med myrer. De fjerner og æder alle skadedyrene,« forklarer Mogens Gissel Nielsen om teknikken. Vi ændrer ikke i miljøet, for myrerne er der i forvejen, og når de seksbenede rangere gør deres arbejde og bekæmper skadedyrene, bliver det i sidste ende

muligt for bønderne at sælge deres produkter dyrere, når de er økologiske,« remser Mogens Gissel Nielsen op.

Økologi giver bedre indtjening

Frem til 2014 står Mogens Gissel Nielsen i spidsen for et 9,9 millioner kroner Danida projekt om økologisk skadedyrsbekæmpelse, hvor vævermyrer skal træde i stedet for dyre sprøjtemidler og pesticider på afrikanske mango og cashewnødde farme. »Tankegangen bag projektet er bæredygtigt på flere måder: For det første skal bønderne ikke bruge dyre og giftige pesticider. Problemet med gødning i Afrika er, at når det er tørt, svides rødderne. Når det regner, bliver gødningen skyllet bort.

Uddanner afrikanske studerende

Projektet uddanner desuden afrikanske Ph. D. studerende og farmere og plantageejere, så den nye viden ikke blot forsvinder med projektet. Ud over Mogens Gissel Nielsen

Om skiftet til Folkesparekassen

Mogens og Dorthe skiftede fra Lån & Spar Bank A/S til Folkesparekassen i 2010. Her mødte de i afdelingen Aarhus afdelingsleder Erik Boesen og kunderådgiver Jimmi Skov.

»Vores tidligere bank kunne ikke holde på de gode rådgivere. Vi blev indkaldt til flere møder, der handlede om, at banken ville pleje min kapitalpension. Den "pleje" kostede mig dyrt. Heldigvis og inden finanskrisen løb jeg skrigende ud af døren med min kapitalpension under armen; jeg insisterede på, at pensionen skulle overføres til en almindelig højrentekonto,« smågriner Dorthe Birkmose.

»De var meget professionelle, også selv om vi var skeptiske,« husker Dorthe, da parret skulle til møde i Folkesparekassen. "Vi stod også for at skulle bygge et nyt sommerhus og have bygge-lån, rådgivning og finansiel bistand til vurdering – låneoptagelse osv.

Vi havde også fået anbefalet Folkesparekassen i Aarhus af nogle familiemedlemmer. I Folkesparekassen fik vi indtryk af, at det virkelig var rådgivere og ikke bare bankproduktsælgere. Erik virkede som én, der ville os det godt. Han lyttede,« tilføjer Mogens Gissel Nielsen om mødet med afdelingen.

Mogens og Dorthe og Andelsbevægelsen

Mogens Gissel Nielsen er nærmest født ind i andelsbevægelsen. Bedstefaderen bestyrede en andelskasse i Støvring ved Randers, og hans forældre drog til North Carolina i USA og startede et andelsmejeri i forbindelse med højskolen i Brasstown. Deres venner fra Amerika, som spurgte "om de kunne tænke sig at rejse til Amerika for at opbygge et andelsmejeri", havde Mogens' forældre mødt på Askov Folkehøjskole i 1920'erne. Mogens far var medlem af repræsentantskabet for Andelsbanken, og i det hele taget var begge forældre meget optaget og engageret i andelsbevægelsen.

Dorthe far og mor startede sammen med en gruppe entusiastiske mennesker Viby Andelsboligforening, og faderen blev landets første og eneste folkevalgte forretningsfører. Thorvald Jensensvej i Viby er opkaldt efter ham.

og andre biologer deltager også økonomer for at hjælpe med at sikre afsætning af de økologiske produkter i fremtiden.

I vinduet af parrets villa står en lille bananplante med grønne blade i en potte. Dorthe Birkmose løfter potte og plante op og ruller forsigtigt et blad på bananplanten.

»Sådan!« siger hun og viser parrets "opfindelse" frem. "Så er der et sikkert skjul til en dronning, når hun har parret sig og vender tilbage for at starte en ny tue. Det er nemlig ikke bare et rullet blad. Det er en vævermyredronningefælde. Og hvis hun ikke gemmer sig, bliver hun ædt af fugle o.a.

1 procent overlever

»Man sætter en papirklips i, og vupti, så er der en gratis bolig – klar til et kollektiv,« smiler Mogens.

Myrefælden løste en af de store udfordringer i arbejdet med økologisk skadedyrsbekæmpelse. For en vigtig forudsætning er, at man kan placere myrekolonier på de planter, der skal beskyttes.

Det kan man ved at have en befrugtet myredronning. Den er dog ikke lige sådan at fange. For når en dronning er befrugtet, så flyver den.

»99 procent af de befrugtede dronninger bliver spist af andre dyr. Den ene procent, der overlever, overlever jo, fordi de har gemt sig godt».

1.200 afrikanske bønder

Mogens og Dorthe fandt løsningen. Gemmestedet i det sammenrullede blad var ideelt, og med den teknik begyndte de at dyrke myrekolonier til de afrikanske bønder. I Tanzania og Benin har de ved et tilfælde knyttet bånd til en sammenslutning på omtrent 1.200 bønder, der i forvejen dyrker økologiske cashewnødder. Danida projektet hjælper dem med at bruge myrer i praksis, mens de udfører kontrollerede forsøg i projektets egne styrede produktioner. Her oplever de endnu flere uventede fordele ved myrevicewærterne:

Myrer mod flagermus og tyve

»Vi kan se, at frugttræer med myrer ikke nær så tit bliver

bestjålet. For myrerne er så aggressive, at de både angriber flagermus og tyve,« fortæller Mogens Gissel Nielsen og afslører, hvad de små rangers' svaghed er:

»De er vandskræk. Så når der skal høstes, sprøjter man træerne med vand, og så har arbejderne en halv time til at plukke frugten,« forklarer Mogens Gissel Nielsen.

Vævermyrerne har Mogens og Dorthe fundet i Australien, hvor de også samarbejder med verdens førende forsker inden for biologisk bekæmpelse med vævermyrer, Mr. Renkang Peng fra Charles Darwin University. Desuden har arbejdet med myrer ført parret omkring Kina og Vietnam, hvor man også - i nogen grad - benytter myrer til plejen af planter.

Her viser Dorthe og Mogens, hvordan de med en papirklips i et blad skaber den perfekte fælde til at indfange myredronninger. I baggrunden aboriginal kunst, som de har haft med hjem fra en af deres mange rejser. Myrefælderne betegnes som et gennembrud i arbejdet med at bekæmpe skadedyr – kun ved brug af vævermyrer og myrekolonier.

Euroen – hvorfor gik det galt, og hvordan kommer vi videre?

– Debatbog af Jesper Jespersen

Boganmeldelse

Af POVL STEEN PEDERSEN

Finanskrisen har siden 2007 sat sine spor i EU, herunder det danske samfund. Nysgerrigheden efter at få belyst årsag og muligheder for at normalisere finansverdenen igen har fået mig til at se nærmere på bogen Euroen af Jesper Jespersen, dr.scient.adm. og cand. polit, der har forsket i europæisk økonomi.

Det valutariske samarbejde i Europa med Den Monetære Union, ØMUen bliver i bogen analyseret nærmere med henblik på at belyse årsager til finanskrisen og muligheder for at løse op for krisen med nye og brugbare veje.

Bogen behandler og analyserer problemstillinger imellem EU-landene. Gennemgangen omfatter betalingsbalance, gældsætning, spænding imellem EU-landene, herunder særlig nord og syd landene, finanspakker, arbejdsløshed, BNP og budgetunderskud. Det er ikke er det letteste stof at komme ind i, men når man er det meste af bogen igen, tegner der sig for mig et billede, som kan udtrykkes ved nedennævnte udsagn.

Her følger nogle af de vigtigste::

- Uens økonomiske strukturer imellem landene.
- Uenighed om økonomiske teorier.
- Forøget liberalisering af de finansielle markeder giver en løssluppen pengepolitik.
- Renteudviklingen burde være under politisk kontrol (som anbefalet af Adam Schmidt).
- Forbud for de enkelte landes brug af seddelpressen. Mangel på adgang til centralbankpenge betyder lånebehov og kreditvurdering af vurderingsbureauerne.
- Medlemslande kan gå i betalingsstandsning.
- Arbejdsløsheden under krisen er større end forventet.
- At lade stå til er ikke en mulighed fremover.
- Nødvendig med en traktatændring.

Disse scenarier er ikke umiddelbart hændelser, man troede nogensinde kunne gå i opfyldelse, da ØMU-traktaten blev vedtaget i sin tid.

Situationen kræver nu en reform af ØMU-traktaten, og forfatteren skitserer tre forslag som veje til en fremtidig løsning. Jeg kommer ikke nærmere ind på en beskrivelse af de tre løsningsforslag, men vil lade forfatterens ord fra slutningen af bogen tale for sig selv:

På baggrund af de historiske erfaringer er det svært at bevare optimismen. Beslutningsstrukturen i EU-systemet er uhyggelig svag og bedre egnet til at træffe beslutninger om 'krumme agurker' end beslutninger, der kan bremse den omsiggribende arbejdsløshed og fattigdom. ØMU-krisen har derfor også afsløret den krise, som EU befinder sig i. Systemet er ganske enkelt ikke i stand til at tage konsekvensen af forkerte beslutninger. I den situation er det eneste rationelle at træde et kontrolleret skridt tilbage i valuta-politiken. For intet af det, jeg har skrevet i denne bog, er ukendt stof for inderkredsen i Bruxelles. De ved godt, at ØMU'en ikke er et optimalt valutaområde, og at eurolandene driver væk for hinanden. Alligevel er de ikke i stand til at drage den politiske konsekvens af den viden. Prestigetabet er for stort, beslutningstagerne bliver aldrig konfronteret direkte med vælgeres dom.

Set i lyset af de tanker, der i øvrigt rører sig i verdenssamfundet vedr. den nuværende finanskris, herunder forslaget Syntesetanken fra bl.a. JAK bevægelsen, er der mange parallelle problemstillinger, der går igen, og bogen, som er anvendelig til at opnå større forståelse for finansverdens problemer og løsningsmuligheder, kan derfor anbefales som opslagsbog.

Euroen - hvorfor gik det så galt, og hvordan kommer vi videre?

Forfatter: Jesper Jespersen. **Udgiver:** forlaget DEO.
Ekspedition: Oplysningsforbundet DEO,
tlf. 7026.3666, info@deo.dk
Pris: 160 kr. Juni 2012.

Folkesparekassen i Aarhus er flyttet - 100 meter

Tekst: Chresten Ibsen/
chib pressebureau

Nøglerne blev overtaget til de nye lokaler midt i november, og allerede den 17. december åbnede Folkesparekassen dørene på hjørnet af Banegårdsgade og Frederiks Allé. Omtrent 100 meter fra afdelingens hidtidige placering.

"Det er både bedre, større og meget mere synlige lokaler," siger Martha Petersen om Folkesparekassens nye afdeling.

Sparekassen Østjylland har tidligere været på stedet, og da de blev til Sparekassen Kronjylland, havde de ikke længere brug for afdelingen.

Vi har derfor overtaget nogle velindrettede banklokaler med pengeautomat, kundebokse, døgnboks, edb-installationer og skriveborde.

Det betyder blandt andet, at Folkesparekassen nu kan tilbyde døgnboks til kunderne og hæveautomat til lokalområdet. ■

Læs
også:

- Ny afdelingsleder i Aarhus
- Godt 200 venner fejrede Erik Boesen
- Endnu en vellykket og følelsesladet Café Hack Special
- Læg din kapitalpension om til aldersopsparing

Ny afdelingsleder i Aarhus

Tekst: Chresten Ibsen/
chib pressebureau

Helle Nedergaard Nielsen er ansat i stillingen som ny leder af Folkesparekassens afdeling i Aarhus. Hun afløser tidligere afdelingsleder Erik Boesen.

Helle Nedergaard Nielsen er en vestjyde med hang til frisk luft, familie og heste. Og så har hun 25 års fundament i finansbranchen.

Hun er bosat i det vestlige Aarhus - nærmere betegnet Åbyhøj - hvor hun har boet siden 2003, da hun blev erhvervsrådgiver i Sparbank i Aarhus. Helle Nedergaard Nielsen er 49 år og har arbejdet i den jyske bankverden siden 1986. Her gik hun fra at være uddannet klinisk kemisk hospitalslaborant til en elevplads i Varde Bank.

Hun har arbejdet i Varde Banks hovedafdeling, senere i bankens afdeling i Randers, hos DK Finans i Aarhus, Sparbank i Skive og i 2002 i Stoholm som souschef. I 2003 flyttede hun som nævnt til Aarhus i Sparbanks Erhvervsafdeling. I 2005 skiftede Helle Nedergaard Nielsen til Sparekassen Himmerland, hvor hun blev afdelingsdirektør og har været det, indtil hun sagde ja til jobbet i Folkesparekassen. Hun bor sammen med døtrene Nanna på 16 år og Maria på 13 år.

Helle Nedergaard Nielsen er opvokset i det vindblæste vest i Nyminddegab, lige syd for Ringkøbing Fjord. Den friske luft har hun stadig en forkærlighed for. Hun er hestepige og har redet masser af dressur, spring og military-ridning. Hun har dog ikke hest i dag, men elsker at gå i haven og være sammen med familien, når arbejdet tillader det.

Helle Nedergaard Nielsen, afdelingsleder i Aarhus. Foto: Folkesparekassen

"Værdisættet - og holdningen om bæredygtighed går fint overens med min egen overbevisning. Jeg tror, de almindelige forbrugere er trætte af at betale til højspekulative foretagender. Folkesparekassen er mere "back to basics" med en filosofi om at hjælpe og støtte hinanden. Det giver god mening.

De, jeg har talt med, siger alle: "Det er en supergod idé." Det skal bare kommunikeres ud," siger Helle Nedergaard Nielsen, som glæder sig over at være kommet godt i gang og ser frem til at tage imod nye såvel som gamle kunder i afdelingen på Frederiks Allé. ■

Foto herunder samt forsiden: Folkesparekassens nye afdeling på Frederiks Allé 43 i Aarhus. Foto: chib pressebureau

Godt 200 venner fejrede Erik Boesen

Tekst: Chresten Ibsen/ chib pressebu-
reau. Foto: Folkesparekassen

Torsdag den 22. november holdt Folkesparekassen afskedsreception for afdelingsleder Erik Boesen i Aarhus.

Afdelingen holdt åbent fra 10 til 12, og fra 14 til 18 var der reception med pindemadder fra Friskmad på Friland, gode taler og - ikke mindst - massevis af gaver og gæster.

"Det var ikke et gavebord. Det var et gavegulv," forklarer Susanne Schytz Aagaard fra Aarhusafdelingen om de mange flasker, billeder, kurve, blomster

og sjove ting, som Erik Boesen fik af kunder, venner af huset og kollegaer. Formand for Folkesparekassens bestyrelse, Mads Velbæk, tidligere direktør Uffe Madsen og en af afdelingens trofaste kunder, Lise Austad, holdt taler, og kollegaerne i Aarhus havde sørget for, at gæsterne kunne skrive i en gæstebog, som Erik fik med hjem.

Folkesparekassen gav Erik to billetter til Operaen, mens gavekassen gav et tilskud til overnatning på hotel.

Godt 200 gæster lagde vejen omkring Banegårdsgade 19 til Erik Boesens afskedsreception. ■

Endnu en vellykket og følelsesladet Hack Special

Tekst: Chresten Ibsen/ chib pressebu-
reau. Foto: nkbooking.dk

En fint anrettet tallerken med lækker mad, masser af veloplagt museums- direktør Jens Erik Sørensen, og så en tårevædet afsked med Erik Boesen gav kunder og medarbejdere i Folkesparekassen endnu et fantastisk arrangement med Søren Dahl på Café Hack.

Det var en veloplagt Jens Erik Sørensen, som med sine lune og indlevende fortællinger tryllebandt publikum i omtrent en times tid, da lokalrådet for Folkesparekassens afdeling i Aarhus gentog succesen på Café Hack i november.

Aftenen blev indledt med en introduktion af Aarhusafdelingens nye leder, Helle Nedergaard Nielsen, som Erik Boesen gav en buket blomster og præsenterede for de fremmødte.

Herefter havde Søren Dahl endnu engang sat tid og engagement af til at underholde medarbejdere, kunder og venner i Folkesparekassen, og det tilbud havde 64 taget imod. Caféen ved Aarhus Teater var fyldt, og afdelingen havde været nødsaget til at lukke for tilmeldinger flere dage i forvejen.

Jens Erik Rasmussen er direktør på ARoS kunstmuseum, og han fortalte om, hvor hans passion for kunsten begyndte, om Skandinaviens dyreste udstilling nogensinde - nemlig den aktuelle udstilling af Edward Munch på ARoS - og mange andre små historier fra hans liv med kunsten.

Der blev smilet og grint. Sidst på aftenen også knebet en tåre, da en kunde, efter Søren Dahls samtale med Jens Erik Sørensen, holdt en rørende afskedstale for afdelingsleder Erik Boesen. ■

Læg din kapitalpension om til aldersopsparing

Nu indføres aldersopsparing - en ny pensionsordning, der erstatter kapitalpension. Fra 1. januar får du ikke længere fradrag for nye indbetalinger til din eksisterende kapitalpension. Til gengæld har du i 2013 en ekstraordinær mulighed for at omlægge den til en aldersopsparing med rabat på afgiften til staten.

Aldersopsparing - ny pensionsordning

Med den nye skattereform blev fra 1. januar 2013 indført en ny pensionsordning - aldersopsparing - som på flere måder ligner en kapitalpension. Ligesom kapitalpensionen beskattes afkastet med kun 15,3% årligt. Pengene udbetales typisk på én gang, men du kan også vælge at få dem udbetalt i flere portioner. Den største forskel er, at du ikke får fradrag for indbetalingen. Til gengæld skal du heller ikke betale skat og afgift, når pengene skal udbetales.

Du kan oprette en aldersopsparing indtil 15 år efter, du har nået din pensionsudbetalingsalder, og udbetaling kan ske fra den dag, du når din pensionsudbetalingsalder og 15 år frem. Du kan indbetale op til kr. 27.600 om året (2013-niveau), og du kan fortsætte med at spare op, også efter du har fået en del udbetalt.

Kapitalpensionen

- fradragsretten bortfalder

Aldersopsparing erstatter kapitalpensionen, så fra den 1. januar 2013 har det ikke længere været muligt at oprette en ny kapitalpension. Samtidig er fradragsretten for indbetalinger til eksisterende kapitalpensioner bortfaldet.

Til gengæld har du i 2013 en ekstraordinær mulighed for at omlægge din eksisterende kapitalpension til en aldersopsparing med rabat på afgiften til staten. Ved at fremrykke afgiftsbetalingen kan du nøjes med at betale 37,3% i stedet for de 40% det koster, hvis du hæver beløbet inden 2013 eller venter til senere.

Det vil for langt de fleste være en fordel at konvertere en eksisterende kapitalpension til aldersopsparing og fortsætte indbetalingerne der. Afgiften bliver typisk trukket fra værdien af indestående, så du ikke skal have penge op af lommen i forbindelse med omlægningen.

Kontakt Folkesparekassen, hvis du vil vide mere om dine muligheder for opsparing til pension. For at kunne rådgive dig bedst muligt, er det en god idé, at du til et eventuelt møde hos os medbringer en rapport fra Pensions-Info.dk med dine oplysninger. ■

Vi er da på Facebook!

Du har måske allerede bemærket det lille "f" på www.folkesparekassen.dk? Linket fører dig til Folkesparekassens side på Facebook.

Hvis du allerede har en profil på Facebook, kan du 'synes godt om' Folkesparekassen - det bliver vi selvfølgelig glade for.

"Jeg vil godt indrømme, at jeg oprettede os på Facebook allerede i slutningen af 2010. Det er så først nu, at bestyrelsen har sat skub i vores aktiviteter derinde. Det er en god beslutning, for det er en meget nem og nærværende måde at nå både eksisterende og potentielle kunder på," forklarer Chresten Ibsen fra chib pressebureau, som er kommunikationskonsulent for Folkesparekassen.

Hvad er "g+" og "in"?

"Google+" er Googles svar på Facebook. Hvis du for eksempel har en Gmail-konto eller bruger Google Kalender, så kan du give Folkesparekassen et +.

"Vi samler alle vores aktiviteter på Facebook, men har også en profil på Google+.

Det giver lidt ekstra i Googles søgemaskiner," forklarer marketingsansvarlig Jesper Mørkenborg Kjær. Desuden er vi repræsenteret på netværket LinkedIn, der forbinder virksomheder samt deres medarbejdere og ledere verden over med hinanden. Her er det primært jobansøgere og samarbejdspartnere, der kan have glæde af at læse om Folkesparekassen.

Tilmeld dig vores nyhedsbrev

Husk i øvrigt at tilmelde dig vores nyhedsbrev, som vi sender ud 1-2 gange om måneden. Så får du alle de vigtigste nyheder fra Folkesparekassen direkte i din indbakke. Du kan både tilmelde dig på www.folkesparekassen.dk samt på vores Facebook-side. ■

Årsmøde i JAK regionerne

JAK Region Midt- og Vestjylland

JAK Region Midt- og Vestjylland afholder **årsmøde torsdag den 21. februar 2013 kl. 13.30** på Sevel Kro, Sevel, 7830 Vinderup.

Dagsorden:

1. Valg af dirigent
2. Bestyrelsens beretning
3. Godkendelse af regionens regnskab
4. Forslag til aktiviteter 2013
5. Eventuelt

JAK Region Midt- og Vestjylland byder efterfølgende på kaffe og brød.
Alle er velkomne.

På bestyrelsens vegne
Thomas Nielsen

JAK Region Østjylland

JAK Region Østjylland afholder **årsmøde torsdag den 28. februar 2013 kl. 19.00** i Folkesparekassens mødelokaler, Herningvej 37, Silkeborg.

Dagsorden ifølge vedtægterne.

På regionens vegne
Lis Poulsen, mail: carkurt@post10.tele.dk

JAK Region Syd- og Sønderjylland

JAK region Syd- og Sønderjylland indkalder til **årsmøde onsdag den 27. februar kl. 19.00** på Hotel Rødding, Torvet 8, 6630 Rødding.
Dagsorden iflg. vedtægterne.

Efter den vedtægtsbestemte dagsorden vil Landsforeningens formand Jakob Mikkelsen lægge op til debat om aktuelle emner om JAK.

Alle er velkomne!

Kontaktperson: Jakob Mikkelsen tlf. 75 27 12 70
eller jakob.mikkelsen@mail.dk

JAK Region Fyn

JAK Region Fyn afholder **årsmøde onsdag den 27. februar 2013 kl. 19.00 – 21.00** i Folkesparekassens lokaler, Kronprinsensgade 7 B, 5000 Odense C.
Dagsorden ifølge vedtægterne.
Tilmelding til Morten Schjøtt på telefon 42 96 22 20 eller pr. mail: m.schjoett@mail.dk

JAK Region Syd- og Vestsjælland

Årsmøde i Landsforeningen JAK Region Syd-og Vestsjælland afholdes **tirsdag den 19. februar kl. 19.00** i Andelskassens lokaler, Løvegade 63, Slagelse.
Dagsorden ifølge vedtægterne.

Efter den formelle del af årsmødet vil Landsforeningens formand Jakob Mikkelsen lægge op til debat om:
JAK som med- eller modspiller i udviklingen af bæredygtige pengeinstitutter. Hvori består det lokale arbejde med oplysning til menneskelig og økonomisk frigørelse?

Mød talstærkt op og lad os få en god debat om udviklingen i JAK.

Kontaktperson Else Lund Larsen, tlf. 58545678,
E-mail: Elserieben@gmail.com

JAK Region Øst- og Nordsjælland

JAK Region Øst- og Nordsjælland afholder **årsmøde onsdag den 27. februar 2013 kl. 19.00** i Fælleskassens lokaler, Bülowvej 48 A, Frederiksberg.

Dagsorden:

1. Velkomst
2. Valg af mødeleder
3. Godkendelse af dagsorden
4. Valg af stemmeudvalg
5. Beretning
6. Regnskab
7. Indkomne forslag
8. Regionens fremtidige virke
9. Valg af regionsbestyrelse
10. Valg af revisor
11. Valg til Landsforeningens Repræsentantskab
12. Valg af meddeler til JAK bladet
13. Eventuelt

Under punkt 8 ønsker bestyrelsen en drøftelse af mulighederne for det fremtidige virke i JAK Region Øst- og Nordsjælland. Det er vigtigt, at mange medlemmer – både unge og ældre – møder op og udtrykker deres mening, om JAK har en fremtid i Hovedstadsregionen.

Forslag, der ønskes behandlet under punkt 7, bedes sendt til Poul Busk Sørensen, Tårnvej 449, 2610 Rødovre (evt. mail: pbusks@mail.dk), inden den 12. februar 2013.

Regionen er vært ved en kop kaffe med brød.
Alle er velkomne. Kun medlemmer har stemmeret.

Vel mødt
Bestyrelsen

Har du en bæredygtig økonomi?

Bliv kunde i Folkesparekassen. Skift din bank ud med et pengeinstitut, der giver fordele for miljø, mennesker og økonomi og gør det nemt for dig at vælge bæredygtigt. Som kunde har du for eksempel mulighed for at låne billigt til energiforbedringer i din bolig eller til en bil, der kører langt på literen. Sparer du op uden at få renter, får du mulighed for at låne billigt til hvad som helst. Læs mere om Folkesparekassen på www.folkesparekassen.dk.

Et bæredygtigt valg

Folkesparekassen blev grundlagt i 1983 ud fra idéen om et samfund uden spekulation og økonomisk udnyttelse. Med afdelinger i Silkeborg, Aarhus og Odense udgør vi i dag et moderne, bæredygtigt pengeinstitut, der fastholder gamle dyder som personlig rådgivning og sund fornuft. Vi er til for og ejet af vores kunder. Som garantsparekasse har vi ingen, der skal tilgodeses med udbytte eller kursgevinster. Overskuddet går derfor udelukkende til at drive et pengeinstitut, der tager hensyn til miljø og samfund, med udgangspunkt i bæredygtighed for din økonomi.

Frederiks Allé 43 ■ 8000 Aarhus C ■ tlf. 86 13 51 00
Kronprinsensgade 7b ■ 5000 Odense C ■ tlf. 66 11 22 31
Herningvej 37 ■ 8600 Silkeborg ■ tlf. 86 81 16 11

www.folkesparekassen.dk
 facebook.com/folkesparekassen

Oplæg om JAK og vores syn på økonomi

Ringe Bibliotek, Algade 40, 5750 Ringe
onsdag den 23. januar 2013 kl. 19.30-21.30

Tema

Det er tankevækkende, at det mest er økonomien, som binder landene sammen på godt og ondt. Herhjemme, hvor ordet er frit, og alle har gået i skole, magter vi ikke at blive enige om hvilke problemer, der skal prioriteres højest.

Denne aften vil oplægsholderne tage livtag med dette og hævde, at der er nogle træk i økonomien, som skal tages i betragtning, for at den kan indtage sin rette plads i samfundslivet til gavn for flertallet. Landsforeningen JAK har ud fra et kritisk-filosofisk syn på renten i godt 80 år forholdt sig til økonomien. Med krisen er JAKs tankegods blevet højaktuelt igen, og dette arrangement er en lejlighed til at stifte bekendtskab med indsigter, som kan forklare forholdene og bane vejen for ny løsninger.

Nøgleord er:

Økonomi versus økologi? Hvad er renten for en størrelse? Hvordan virker vores pengesystem? Hvad kan systemet, og hvad kan det ikke? Hvem skal tænke de nye tanker, og findes der alternativer?

Oplægsholdere er:

Finn Madsen og Morten Schjøtt, medlemmer af Landsforeningen JAKs bestyrelse.

Tilmelding til m.schjoett@mail.dk af hensyn til traktement.

Entré: 20 kr. (gratis for medlemmer af Landsforeningen JAK).

Tjener dine penge noget formål?

Opret en rentefri indlånskonto i vores regnbueafdeling. Kontoformen giver mulighed for grønne og bæredygtige udlån indenfor miljø, kulturelle og sociale områder.

Regnbueafdelingens "etiske råd" varetages af Regnbueforeningen, der er en selvstændig forening.

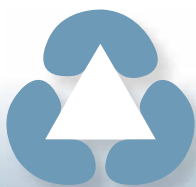
Nærmere information:

John Wismann – Andelskassen JAK Slagelse

Andelskassen J.A.K. Slagelse
Løvegade 63, 4200 Slagelse
Telefon 58 50 47 70

www.andelskassen-jak-slagelse.dk

JAK Fonden

En fond der virker for JAKs tanker

- Rentefrie lån
- Fremme af humanitet, tolerance og næstekærlighed i teori og praksis

Donationer til fonden kan ske på mange måder. Bl.a. andels/garantibeviser der vil kunne udnyttes til at yde lavtforrentede lån til unge mennesker under uddannelse

Gletcher Energiteknik -
70 22 48 89 · www.gletcher.dk

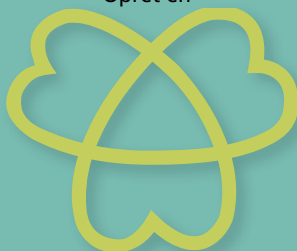
- Salg og service af varmepumper, køleanlæg, solpaneler og solfangere
- Solvarmepumpen EVI-Heat med markeds højeste COP værdi på 6
- Opstartsbesøg og årlige eftersyn
- Gør det selv hjælp, dimensionering og montagevejledning
- Gratis telefon- og emailrådgivning fra klimaskærm til varmekilde

Studiekreds i JAK Region Fyn

Region Fyn inviterer interesserede til at deltage i en møderække med bundne emner med tilknytning til økonomi og værdi. Nærmere oplysning om næste mødedato og emne fås på mail: m.schjoett@mail.dk

Læs mere på www.jak.dk

Opret en

ØKONTO

– og dine penge bliver økologisk aktive

Beplantning – Træpleje – Beskæring
– Fældning – Hegn – Rådgivning
– Pleje og vedligeholdelse

Anders Matthiessen Anlægsgartnerfirma

Skudehavnsvej 17 A
2100 København Ø
Tlf. 35 26 70 38

Strandgade 36 A, st. th.
1401 København Ø

Tlf. 3295 9403 Fax. 3295 9409
Mobil 2120 9404
E-mail: elmebech@elmabech.dk

Henning Bech Frederiksen
Rådgivende Civiløkonom, HD

Funder Fælleskasse Andelskasse

afholder ordinær generalforsamling

torsdag den 21. marts 2013 kl. 19.30
i mødelokalerne Herningvej 37, 8600 Silkeborg.
Dagsorden i henhold til vedtægterne.

Bestyrelsen
Funder Fælleskasse Andelskasse
Tlf. 86 81 15 44
E-mail: funder.faelleskasse@mail.dk
www.funderfaelleskasse.dk

ommunikation
ig ord omtale
er redigering
skrivearbejde
erview intern
i ord ekstern
rma magasiner
tysk facebook
anding design
tale blogging
youtube viral
markedsføring
semeddelelser
ournalist web
ommunikation
storytelling
ressestrategi
lustritekster
ommunikation
alancearbejde
rtos artikler

weblogs youtube viral i
flash mobs reklame mail
nyheder pressemeddelel
ord nyhedsopdatering k
web pre
kriseko
webrekl
journal
storyte
presses
omtale
industr
vejledn
erhverv
vervsny
freelan
pressef
artikler logo design v
plakater brochurer hjer
mailreklamer Google Goo
AdWords Google seo omt

**Bedre og mere
omtale af
din virksomhed**

chib pressebureau
klik www.chib.dk
ring: 31 65 01 89

ADVOKATERNE

Foldschack & Forchhammer

Skindergade 23, 4. sal – 1159 København K
Telefon 33 44 55 66 – Telefax 33 93 30 43
e-mail: forchhammer@ecolaw.dk

Advokater for Fælleskassen

JAK pengeinstitutter

JAK Andelskassen Østervraa

Vrængmosevej 1, 9750 Østervraa
Tlf.: 98 95 20 88 / Fax: 98 95 20 31
www.jak-oestervraa.dk
E-mail: jakjak@mail.dk
Åbningstid:
Mandag kl. 9.00 – 12.00
Torsdag kl. 15.00 – 17.45
Telefontid: Tirsdag – onsdag – fredag
kl. 9.00 – 12.00

Ebeltoft Andelskasse

Østerallé 8 A, Postboks 56, 8400 Ebeltoft
Tlf.: 86 34 09 00/Fax 87 52 53 64
www.ebeltoft-andelskasse.dk
E-mail: info@ebeltoft-andelskasse.dk
Åbningstid:
Mandag til onsdag kl. 9.30 – 13.00
Torsdag kl. 9.30 – 18.00
Fredag kl. 9.30 – 12.00
Lånesager ekspederes i ugens første fire
dage fra kl. 9.30 – 16.00

Funder Fælleskasse Andelskasse

Herningvej 37, 8600 Silkeborg
Tlf.: 86 81 15 44
www.funder.faelleskasse.dk
E-mail: funder.faelleskasse@mail.dk
Åbningstid:
Tirsdag kl. 10.00 – 12.30
Torsdag kl. 15.30 – 17.30

Folkesparekassen, Silkeborg

Herningvej 37, Postboks 169,
8600 Silkeborg
www.folkesparekassen.dk
E-mail:
info@folkesparekassen.dk
Tlf.: 86 81 16 11/Fax: 86 81 13 75
Åbningstid:
mandag – fredag kl. 10.00 – 16.00
torsdag kl. 10.00 – 17.30

Folkesparekassen, Odense

Kronprinsensgade 7 B,
5000 Odense C
Tlf.: 66 11 22 31/Fax: 65 91 62 31
www.folkesparekassen.dk
E-mail:
info@folkesparekassen.dk
Åbningstid:
Mandag – fredag kl. 10.00 – 16.00
Torsdag kl. 10.00 – 17.30

Folkesparekassen Aarhus

Frederiks Alle 43, 8000 Aarhus
Tlf. 86 13 51 00/ Fax 86 18 03 08
www.folkesparekassen.dk
E-mail:
info@folkesparekassen.dk
Åbningstid:
Mandag – fredag kl. 10.00 – 16.00
Torsdag kl. 10.00 – 17.30

Andelskassen JAK Slagelse

Løvegade 63, 4200 Slagelse
Tlf.: 58 50 47 70 / Fax: 58 50 12 57
www.ajak.dk
E-mail: info@ajak.dk
Åbningstid:
Mandag kl. 12.00 – 16.00
Tirs-, ons- og fredag kl. 10.00 – 16.00
Torsdag kl. 10.00 – 18.00

Brenderup Andelskasse afd. Andelskassen JAK Slagelse

Brenderupvej 12, 5464 Brenderup
Tlf./Fax: 64 44 13 64
www.ajak.dk/brenderupafdeling
E-mail: andelskassen@jak-brenderup.dk
Åbningstid:
Torsdag kl. 18.30 – 19.30

Morsø Andelskasse afd.

Andelskassen JAK Slagelse

Jernbanegade 9, 7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 71 01 44. Fax. 97 71 01 64
www.ajak.dk/morsafdeling
E-mail: morsoe@andelskassen-jak.dk
Åbningstid:
Mandag og onsdag kl. 10.00 – 13.00
Tirsdag lukket
Torsdag kl. 12.30 – 16.30
Fredag kl. 12.30 – 14.30
Telefonerne er lukket om fredagen, men der
kan lægges besked, så ringer vi tilbage.

Thisted Andelskasse afd.

Andelskassen JAK Slagelse

Frederiksgade 6, 7700 Thisted
Tlf.: 97 91 04 44 / fax 97 92 57 44
www.ajak.dk/thistedafdeling
E-mail: thisted-andelskasse@mail.dk
Åbningstid:
Mandag og onsdag 10.00 – 12.00
Tirsdag og torsdag 11.00 – 17.00

Foreningen af JAK pengeinstitutter

Herningvej 37, 8600 Silkeborg
Tlf. 24 98 86 81 / fax 86 81 13 75
E-mail: andelskasseforeningen@jak.dk
Kontortid:
Mandag, tirsdag og onsdag kl. 10.00 – 13.00
Torsdag kl. 14.00 – 17.30

www.jak.dk

Besøg JAK på Internettet

På "www.jak.dk" kan du få en lang række oplysninger om Landsforeningen JAK og regionerne samt om JAK pengeinstitutterne. Nedenfor bringes et uddrag fra en af siderne.

Landsforeningen JAK er talerøret over for offentligheden om bevægelsens langsigtede mål: Gennemførelse af det danske folks økonomiske frigørelse ved oprettelse af en rentefri samfundsbank. Landsforeningen udgiver JAK bladet, der stiller tidens økonomiske problemer under debat og anviser nye veje og midler til at løse problemerne.

JAK regionerne varetager på det lokale plan »markedsføringen« af Landsforeningens ideer om det rentefri samfund og støtter det til enhver tid værende praktiske arbejde.

JAK andelskasserne er pengeinstitutter, der inden for den danske lovgivnings rammer er et skridt på vejen mod det rentefri samfund. JAK andelskassernes væsentligste virke er en

»rentefri afdeling«, hvor rentefri indlån giver mulighed for rentefri udlån (til dækning af andelskassens omkostninger betales et administrations-bidrag, typisk 4-5% om året).

JAK kan ikke løse denne store opgave alene.

Vi indbyder derfor til en dialog med andre bevægelser, foreninger og organisationer – ligesom JAK opfordrer ethvert menneske til at overveje, om der er brug for tanker om økonomisk og menneskelig frigørelse.

JAK viser een vej og indbyder til samarbejde herom.

Medlemskab af Landsforeningen JAK. Abonnement på JAK bladet

Landsforeningen JAK. – for menneskelig og økonomisk frigørelse – ikke ved vold – ikke ved kunstgreb – men ved jævn sund fornuft.

Undertegnede ønsker at tegne medlemskab af Landsforeningen JAK og/eller abonnement på JAK bladet:

Sæt kryds ved det ønskede

- ☐ kr 400,00 for medlemskab af Landsforeningen JAK, incl. JAK. bladet
- ☐ kr 225,00 for medlemskab af Landsforeningen JAK, excl. JAK bladet
- ☐ kr 225,00 for pensionister, incl. JAK bladet
- ☐ kr 225,00 for studerende, incl. JAK bladet
- ☐ kr 200,00 for abonnement på JAK bladet uden medlemskab

Navn

Adresse

Postnr. og by

Dato

